

Kati Aalto
Joanna Airiskallio

Vigurišända Kaks Kodumaad

Vigurišänd's
Two Homelands

Vigurivända kaks kodumaad

Vigurivänt's TWO HOMELANDS

Vigurivända seiklus Turus

Vigurivänt's adventure in Turku

Autorid / Authors:

Osa I / Part I: Vigurivända lugu, Vigurivänt's story

Kati Aalto & Joanna Airiskallio

Tõlge / Translated by: Mari Jurtom, Kersti Valde-Komp, Abdul Turay

Osa II / Part II: Artiklid, Articles

Johanna Reiman

Anneli Tamme

Heli Virjonen

Pille Murrik ja Kristel Mänd

Kaisa Jokela

Tõlge / Translated by: Mari Jurtom, Pamela Laan, Kirsi Äyräs,

Kersti Valde-Komp, Abdul Turay

Toimetus / Editors: Kirsi Äyräs, Kaisa Jokela, Mari Jurtom,

Lennart Komp, Kristel Mänd

Vigurivända tegelaskuju / Vigurivänt's character: © Ülle Priks

Joonistused / Drawings: Marje Õunapuu

Fotod / Photos: Kati Aalto, Melidana Reek

Küljendus / Layout: Laura Koskinen

Täname / Thank you:

Diana Hirv, Marcus Hirv, Eva Finch, Outi Kivinen, Terttu Parkkinen,
Keijo Virtanen, Reino Lemmetyinen, Armas Lahoniitty, Riho Reinthal,
Emilia Reinthal, Sirje Semm, Duha Elsayed, Anu Grünfeldt, Merje Sisask,
Urmas Sisask

#Vigurivänt

ISBN 978-952-93-8405-1 (sid.)

ISBN 978-952-93-8406-8 (rengaskirja)

ISBN 978-952-93-8407-5 (PDF)

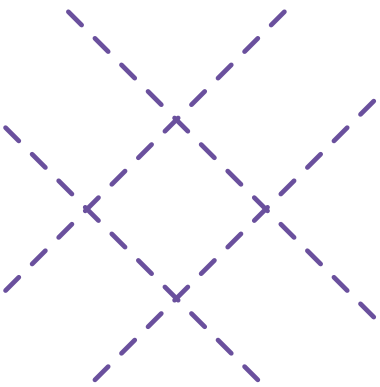
Trükitud / Printed by: Lightpress Oy, Kaarina 2017

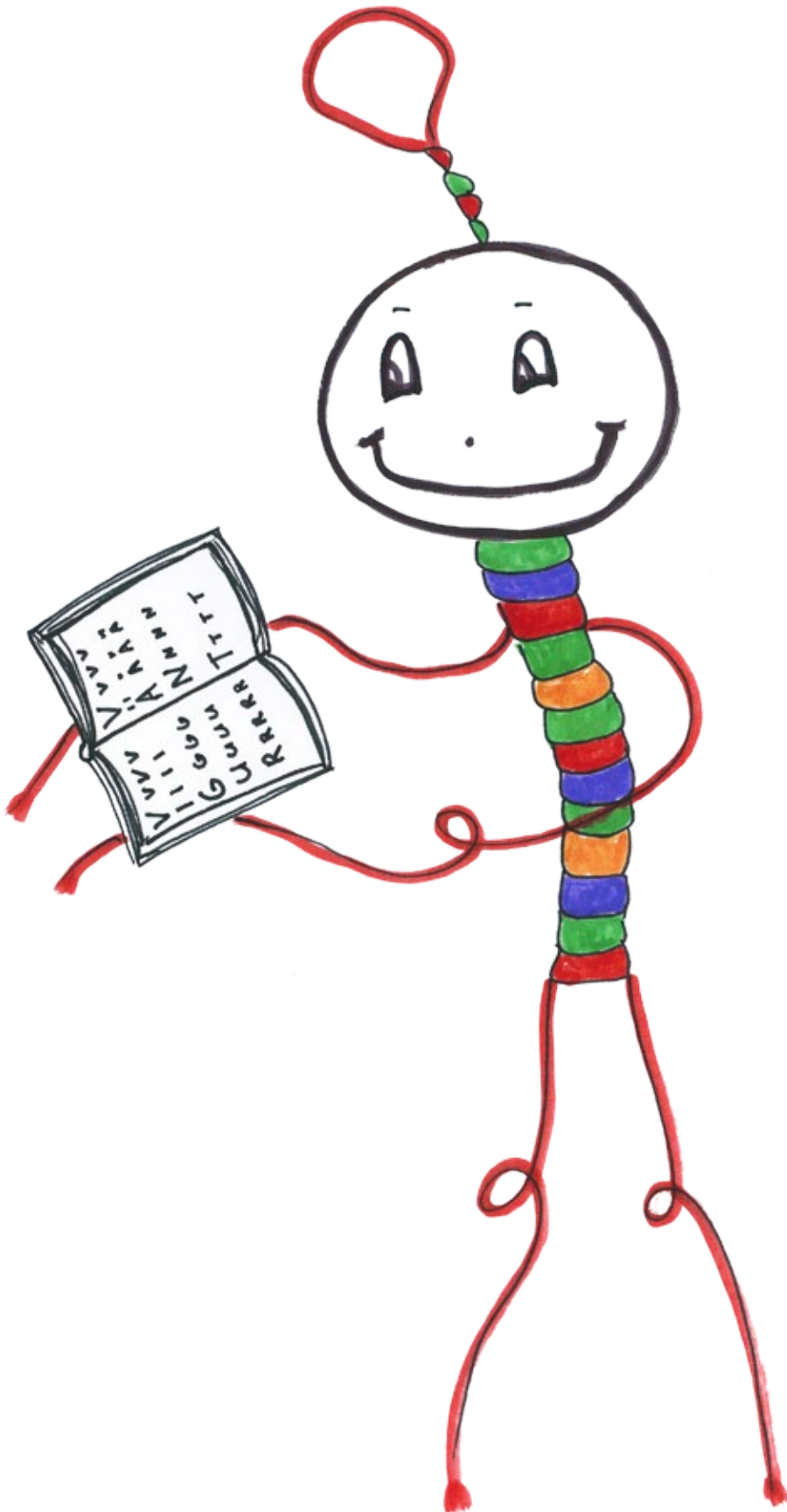
Kuidas Vigurivänt endale nime sai?

Lõngakerast pugus välja üks nõtker ja reibas tegelane. Vanaema vaatas ja imetles tema tembutamist ning ütles siis: “Küll sa oskad alles uhkeid tempe teha! Mida sa seal vigurdad? Oled alles Vigurivänt!” Ja nii sai Vigurivänt endale nime.

How did Vigurivänt get his name?

Wool's ends began to go criss-cross, up and down, and a funny little figure was born from the wool ball. He stretched his limbs and soon made somersaults. “You really can make great tricks, you must be a real vigurivänt,” grandmother thought. (Estonian word vigurivänt means “a little brat” or “a prankster”)

Project REGI

Estonian word “regi” means sleigh in English. We use this Nordic means of transport as a symbol of fast growing migration from Estonia to Finland.

Project REGI reacts to growing migration by strengthening social inclusion of Estonian migrant families in Finland and in Estonia. We want to build stronger communities on both sides of the Finnish Bay, raise awareness and give our contribution in tackling new social challenges.

REGI-project is financed by the European Regional Development Fund through the Interreg Central Baltic Programme 2014-2020. Project partners are Turku University of Applied Sciences, Tallinn University Rakvere College, Estonia-centre in Turku (Varsinais-Suomen Viro-keskus ry) and Baltic Region Healthy Cities Association.

Sünnilugu Birth Story	8
Lugu Story	10
Viguriõända tegemisejuhised Make your own viguriõänt	34
Vanematele For Parents	37
Artiklid Articles	39

sünnilugu

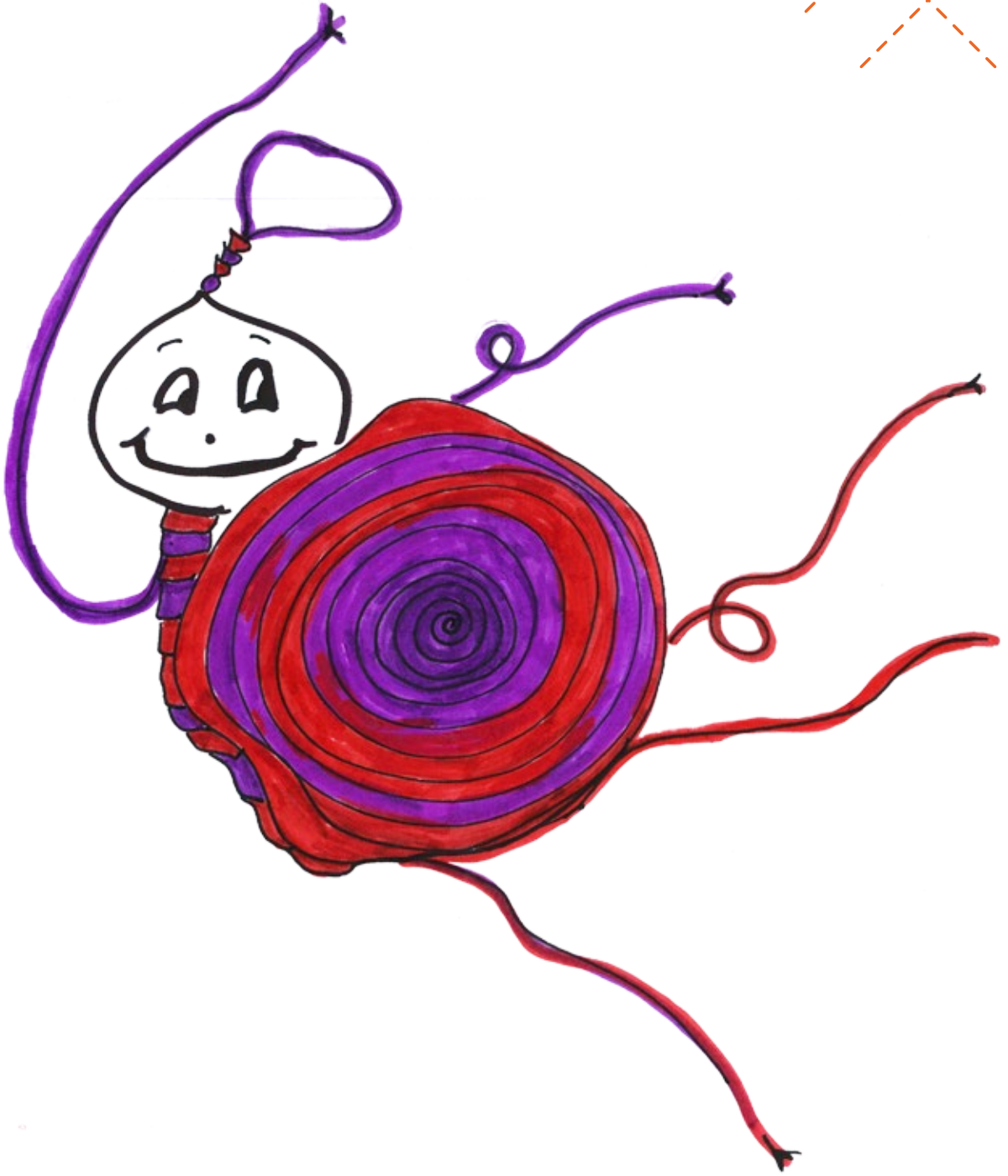
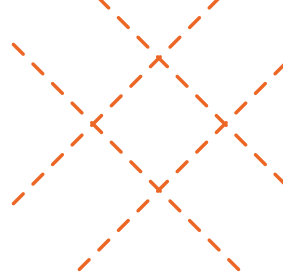
BIRTH STORY

on alles
vigurivänt!

Vahel juhtub imetabaseid asju. Kõigepealt oli lihtsalt lõngakera, mis lebas Eestis vanaema lõngakorvis, aga ühel päeval hakkas see oma elu elama. Vanaema võttis lõngakera kätte ja lõngaotsad hakkasid minema risti-rästi, üles ja alla, kuni lõpuks keerduisid üksteise ümber. Vaat kus! Üsna varsti sündis lõngakerast nõtkke väike tegelane, kellel olid pikad käed ja pikad jalad. Ta sirutas oma jäsemeid ja tegi juba õige pea kukerpalle. “On alles Vigurivänt,” mõtles vanaema.

Sometimes wonderful things happen. First there was just a wool ball, which was lying in a grandmother’s wool basket in Estonia, but one day it started to live its own life. Grandmother took the wool ball in her hands and the wool’s ends began to go criss-cross, up and down, until finally curled around each other. What a sight! Soon a graceful little figure was born from the wool ball, who had long hands and long legs. He stretched his limbs and soon made somersaults. “What a Vigurivänt,” grandmother thought.

What
a vigurivänt!

LUGU Tarina

Nii hea, et nüüd on
nädalavahetus ja pole
vaja lasteaeda minna!

Vigurivänt ärkas ja haigutas mõnuga. “Nii hea, et nüüd on nädalavahetus ja pole vaja lasteaeda minna,” mõtles ta. Vigurivänt oli unes näinud, et mängis Eestis vanaema aias. “Oh, kui saaks varsti jälle vanaema juurde Rakverre minna,” mõtles Vigurivänt.

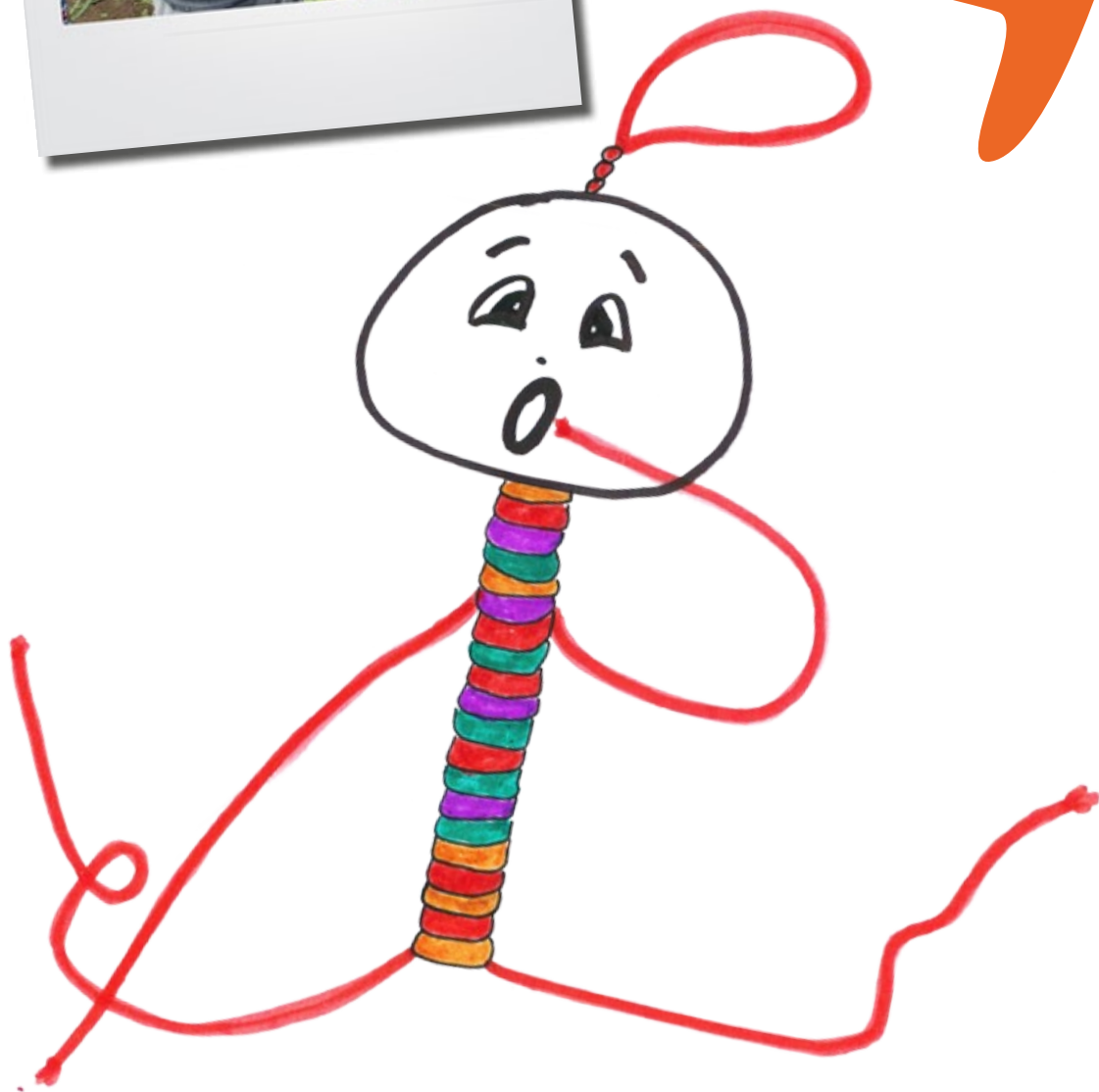
Vigurivänt woke up and yawned with pleasure. “So, good that now is the weekend and there is no need to go to the kindergarten,” he thought. Vigurivänt had seen a dream that he was playing at grandmother’s garden in Estonia. “Oh, if I could go soon again to grandmother’s garden to Rakvere,” Vigurivänt thought.

So, good that now is the
weekend and there is no need
to go to the kindergarten!

vigurivänt oli unes
näinud, et mängis eestis
vanaema alas.

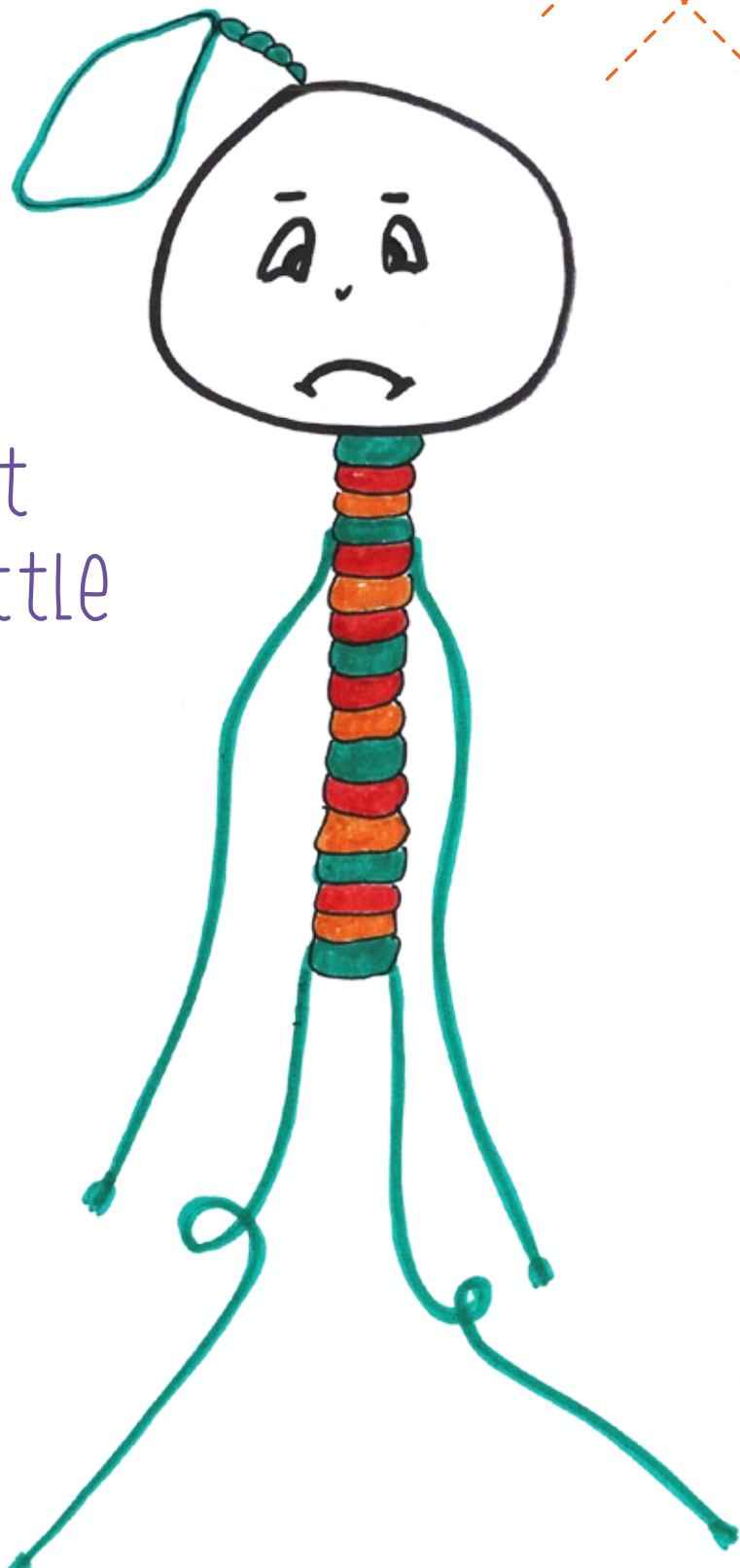
Vigurivänt oli natuke nukker. Tal oli vist koduigatsus. Hommikusöögilauas tuli Vigurivändal suurepärase mõtte. Sõbrad lasteaiast olid rääkinud toredaid lugusid kohtadest, mis on Vigurivända praeguses kodulinnas Turus. Ja kuna just täna oli palju aega, otsustas ta ette võtta tõelise seikluse.

Vigurivänt was a little sad. He missed home. At breakfast table Vigurivänt came to a great idea. Friends at kindergarten had told wonderful stories about places that are in Vigurivänt's current hometown Turku. And because today he had a lot of free time, he decided to take a real adventure.

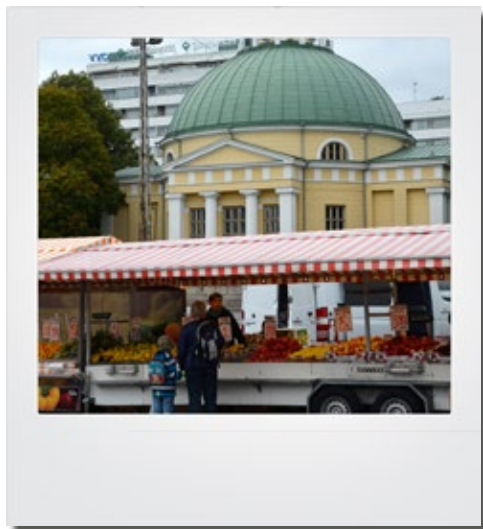
Hommiku söögilauas
tuli Vigurivändal
suurepärase mõtte.

vigurivänt
was a little
sad.

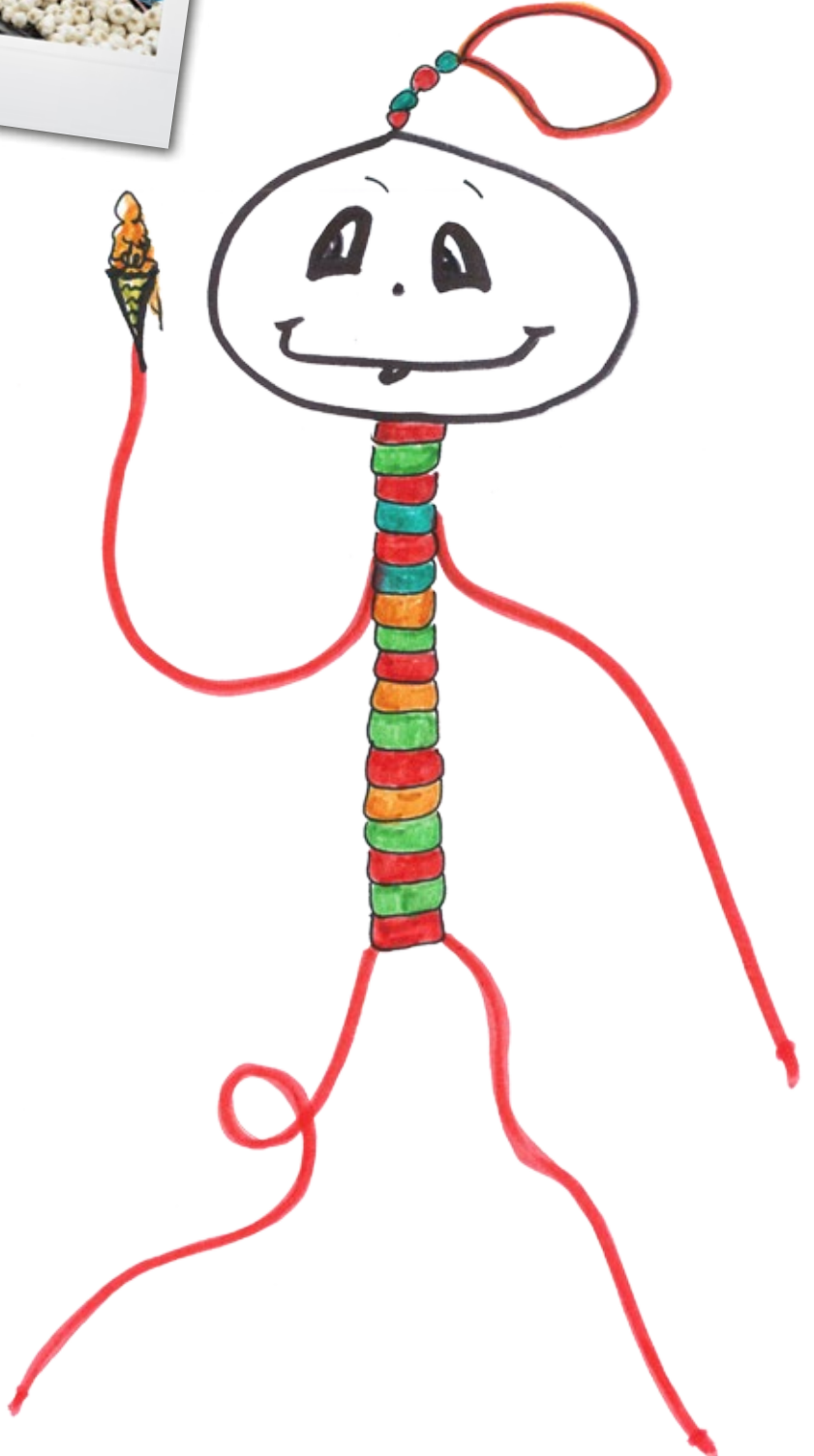
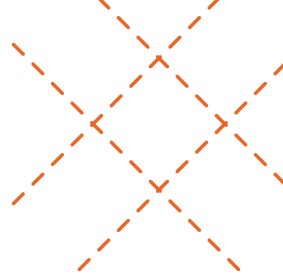

Kõigepealt pidi Vigurivänt bussiga Kauppatorile ehk linna kesk-
väljakule sõitma. Lasteaias oli ta õppinud, et kui tahad bussi peale saada, tuleb peatuses käega viibata. Nii teab bussijuht peatuses kinni pidada ja sind peale võtta. Keskväljakul oli suur sagin: seal peeti turgu. Müügilauad olid lookas hõrgutava väljanägemisega marjade, puuviljade, köögiviljade, kala ja leiva all. Mõnel laual müüdi ka lilli. Sõbrad lasteaiast olid rääkinud, et kõige mõnusam on keskväljakul siiski kioskist jäätist osta ja seda siis maiustada.

First, Vigurivänt had to take a bus to Kauppatori or in other words to the city's central square. In kindergarten he had learned, if you want to get on the bus, you must wave your hand. So, the bus driver knows to stop and pick you up. The central square was hustling and bustling: there was a market. Tables were full of tasty berries, fruits, vegetables, fish and bread. Some stalls were selling flowers as well. Kindergarten friends had said that the best part is to feast with an ice-cream that you can buy from the central square.

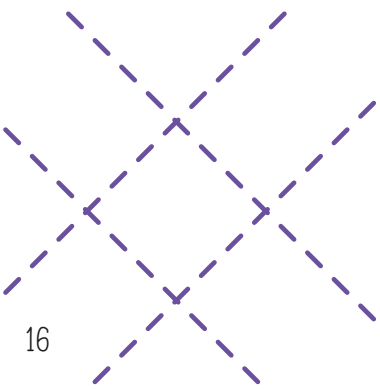

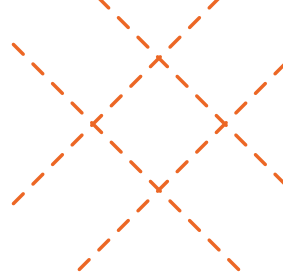

Lasteaias oli räägitud raamatukogust ja sinna tehti ükskord isegi ekskursioon. Raamatukogu asub keskväljaku lähedal, mistõttu otsustas Vigurivänt oma sammud just sinna seada. Talle meeldis väga raamatuid lugeda ja neis olevaid pilte vaadata. Vigurivänt üllatus, sest ta leidis raamatukogust ka eestikeelseid raamatuid. “Ma laenutan mõne, siis saan neid ka kodus lugeda,” teatas ta lahkele raamatukogutädile, kes raamatu arvutist läbi piiksutas. “Aga pea siis meeles raamat õigel ajal tagasi tuua, sest teisedki tahavad lugeda,” luges tädi sõnad peale. Raamatukogust leidis Vigurivänt ka uue sõbra – rebase. Reinuvaderiga koos oli raamatuid väga tore lugeda.

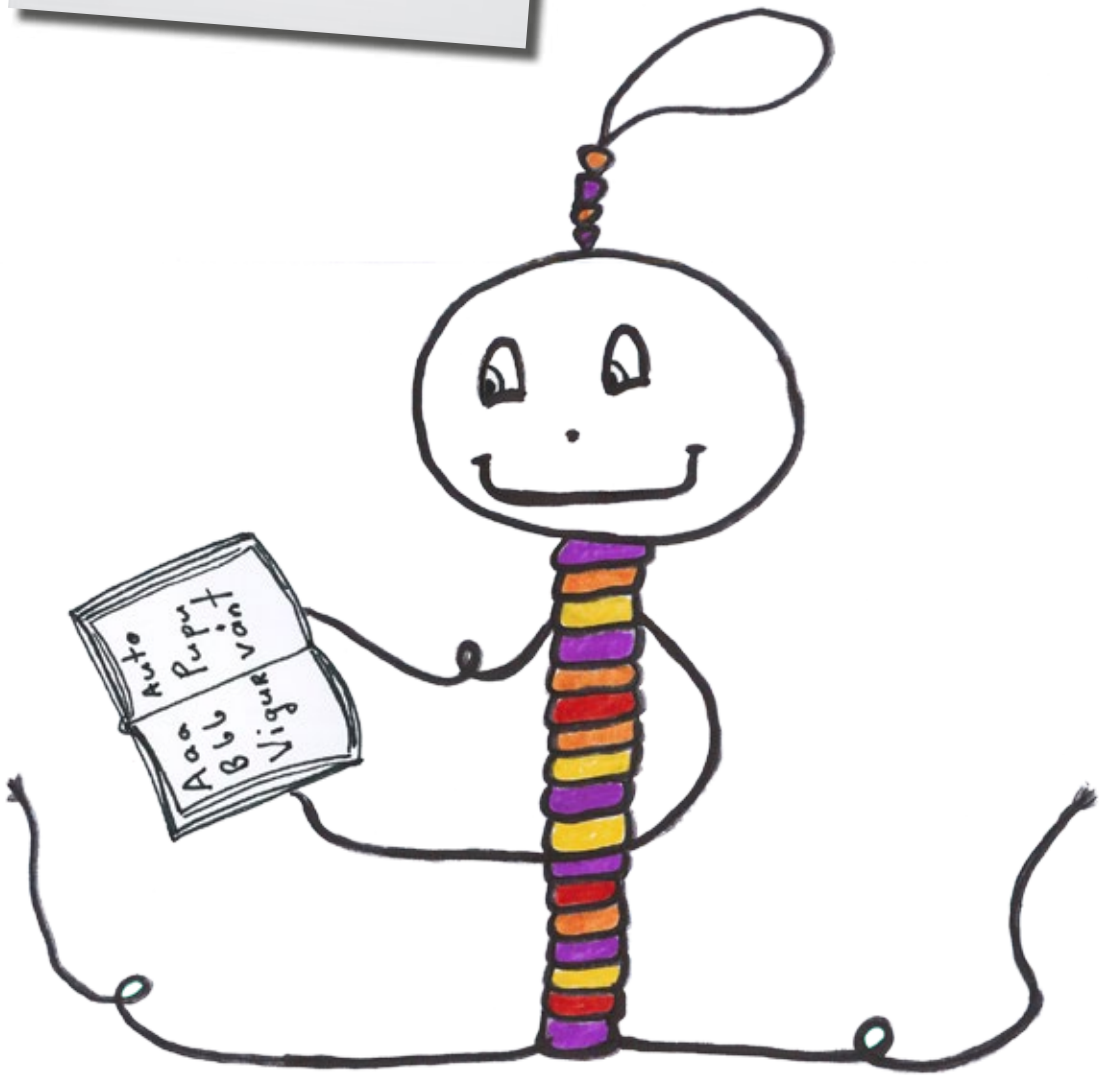
I n kindergarten, children were told about a library and one time they were even taken there on an excursion. The library is situated near the central square, so Vigurivänt headed there. He really likes to read books and look at the pictures in them. Vigurivänt was surprised, because he found also books in Estonian. “I take a few, then I can read them at home,” he announced to the kind library lady, who beeped the book through the computer. “But remember to return the book on time, because others want to read it too,” said the library lady. Vigurivänt also found a new friend from the library – a fox. With the fox, it was really fun to read books.

VIGURIVÄNDALE
MEELDIS VÄGA
RAAMATUID LUGEDA.

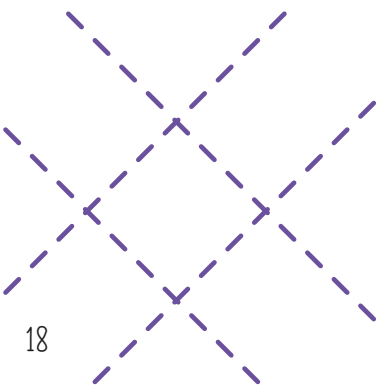
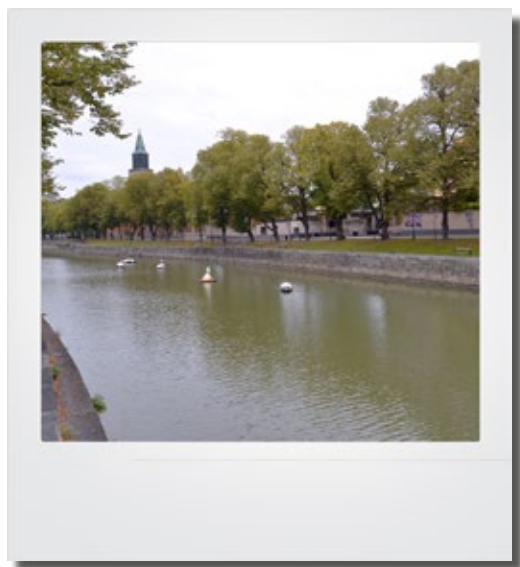

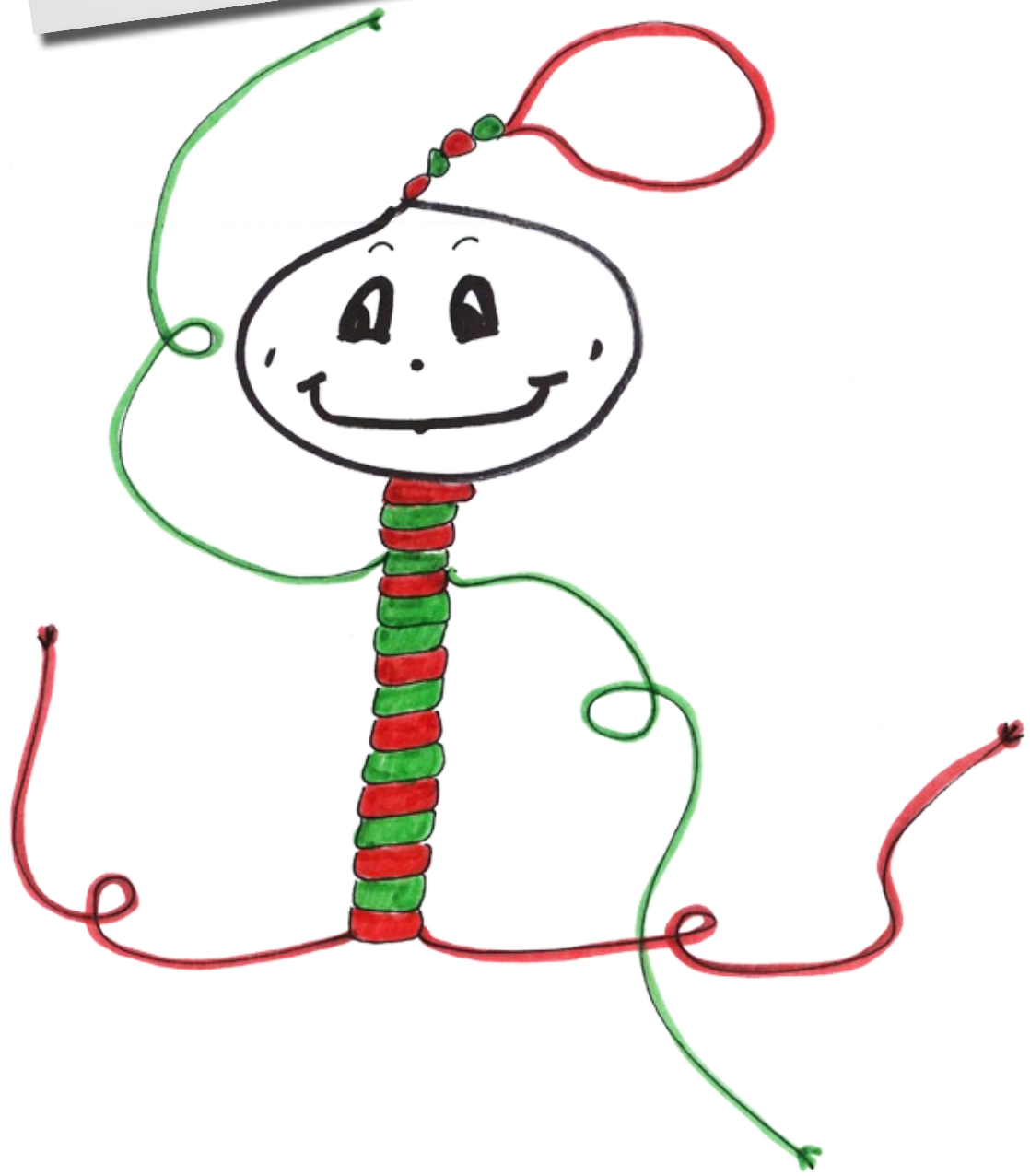
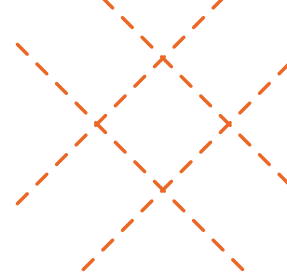
Viguriöant really
likes to read books.

Kui Vigurivänt raamatukogust lahkuda raatsis, märkas ta Aura jõel laisalt loksuvaid linde. Need olid hahad. “Tere päevast!” hõikas Vigurivänt neile. “On see jõekallas alles ilus koht!” hüüdis ta lindudele. “Teame-teame, väike sõber. Sellepärast me seda siit esirea kohtadelt naudimegi,” vastasid nad kavala muigega. “Sa mine siit mööda kallast natuke maad edasi. Kohe mere kaldal näed midagi suurt ja uhket.” Vigurivänt vaatas üle silla ja just siis löid toomkiriku rasked kellad pimm-pomm, pimm-pomm. Kas saab veel suurem maja olla, kui see, mõtiskles Vigurivänt.

When Vigurivänt was ready to leave the library, he noticed lazily floating birds on the Aura river. These were eider ducks. “Good afternoon!” shouted Vigurivänt. “Such a beautiful place this river bank is!” he shouted to the birds. “We know, little friend. That’s why we are here enjoying the front seat,” they replied with a cunning smile. “You go here along the shore a little bit. You will see something big and fancy right on the sea shore.” Vigurivänt looked across the bridge and right at that moment the Dome Church heavy bells made bam-bam, bam-bam. Can there be a bigger house than this one, contemplated Vigurivänt.

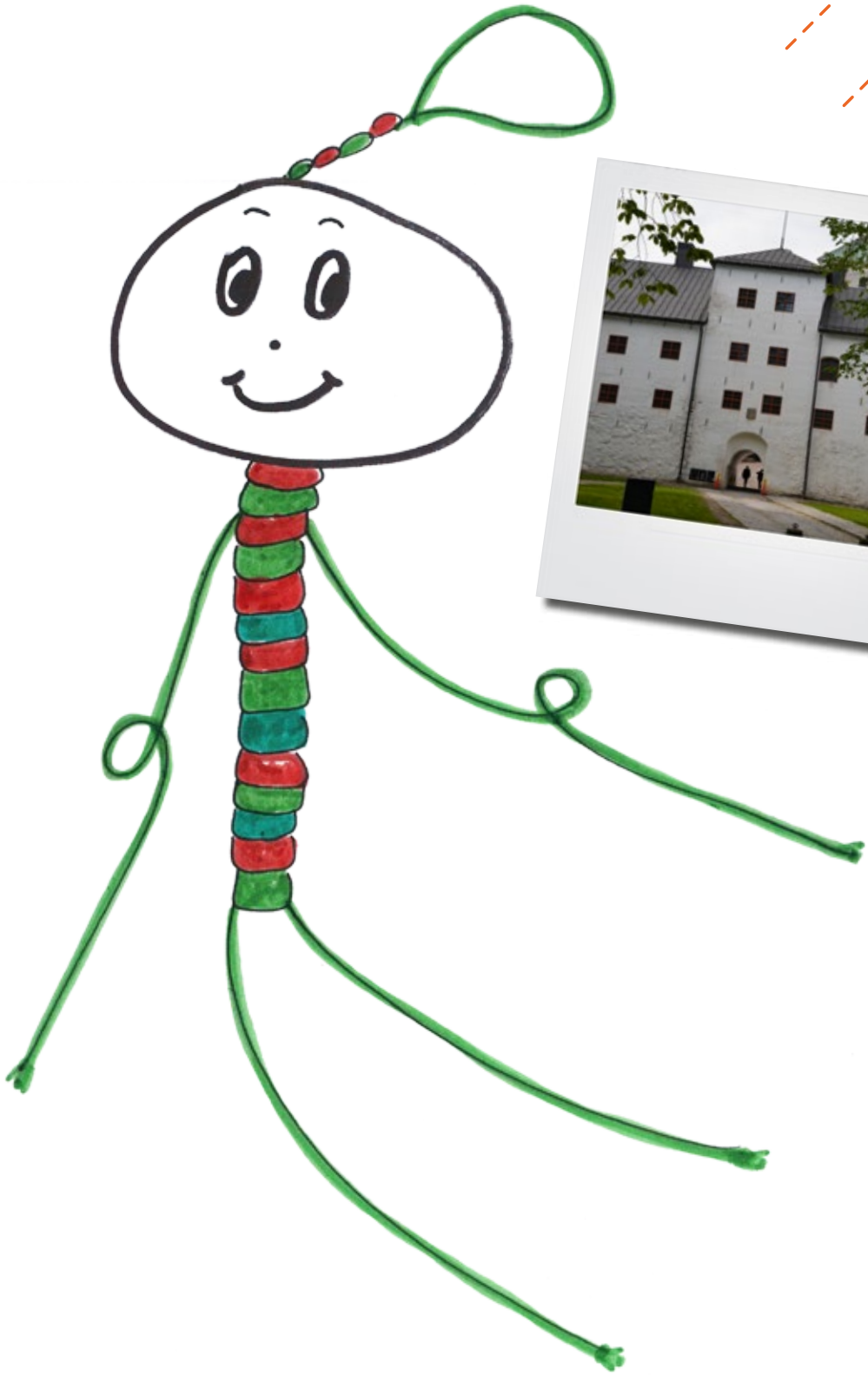

Jõgi muudkui loksus, päike aina paistis ja Vigurivänt möödus unistades suurematest ja väiksematest kujudest, lõbusatest paatidest ja jalgratastega sõitvatest inimestest. Ja siis oli see tema ees – Turu kindlus. Oli see vast uhke vaatepilt! Äkki oli Rakvere linnus kunagi ka selline, kujutles Vigurivänt. Lossil olid paksud müürid, valged kiviseinad ja kõrged tornid. “Oh, kui saaks torni tippu välja ronida...” ohkas Vigurivänt. Aga kahjuks oli torni tippu viiva ukse salavõti kaotsi läinud.

Oli see vast
uhke vaatepilt!

The river was splashing, the sun kept shining and Vigurivänt passed by dreaming about bigger and smaller shapes, funny boats and people riding bikes. And there it was right in front of him – Turku Castle. This was such a fancy view! Perhaps Rakvere Fort was once like that? The castle had thick walls, white stone walls and tall towers. “Oh, if it would be possible to climb to the top of the tower ...” sighed Vigurivänt. But unfortunately, the secret key to the door leading to the top of the tower is lost.

TURKU CASTLE
WAS SUCH
A FANCY VIEW!

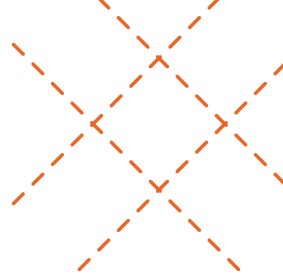

Torn või mitte, uued seiklused ootasid ees. Lasteaiasõbrad olid rääkinud, et seikluspargis on alati lõbus. Niisiis otsustas Vigurivänt minna Kupittaale, selgitamaks välja, mida kõike seikluspargis ette võtta saab. Sõpradel oli õigus. Torniukse kadunud võti ununes kohe, kui Vigurivänt pääses koosteiste pargis olnud lastega turni-

ma, kiikuma ja mängima. Seikluspargi lähedal oli veel teinegi tore koht – liikluspark. Seal sai Vigurivänt õppida liiklusreegleid. Ühtäkki kuulis ta liikluspargi kõrvalt linnutiigi poolt hõiget. Kana hüüdis sealt: “Ega sa juhtumisi Kurala külamäele minemas ole? Mul on seal nõbu. Vii talle tervisi!”

Tower or not, new adventures were waiting ahead. Kindergarten friends had once told him it is always fun in the adventure park. So, Vigurivänt decided to go to Kupitta to find out what he could do in the adventure park. His friends were right. The lost key to the door of the tower was forgotten right away as soon as Vigurivänt got to climb with other kids in the park, swing and play. Near to the adventure park there was another nice place – traffic park. There Vigurivänt got to learn traffic rules. Suddenly he heard a strange sound coming from the bird pond. The chicken shouted: “Do you happen to be going to Kurala village? I have a cousin there. Send him best wishes!”

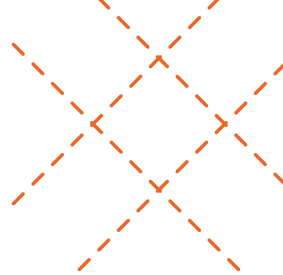

Kurala külamägi tundus Vigurivändale suure kohana. “Siin võib lausa ära eksida,” mõtles ta. Õnneks oli külastajate jaoks tehtud suur kaart. Vigurivänt leidis kanad ülevalt mäe pealt ja andis tervised edasi. Tee ääres elas ka lambaid ja hobuseid, kellele Vigurivänt tervituse hõikas. “Mää!” “Ii-hahaha!” kostis vastuseks. “Mää ise kah,” lõkerdas Vigurivänt omakorda.

Kurala village seems huge for Vigurivänt. “You can even get lost here,” he thought. Fortunately, there was a big map for visitors. Vigurivänt found the chickens on the mountain top and sent regards. By the road, there were also horses and sheep to whom Vigurivänt said hello. “Baa!” neeeeeey!” “Baa yourself, too!;” they replied. Vigurivänt busted into laughter.

You can even
get lost here!

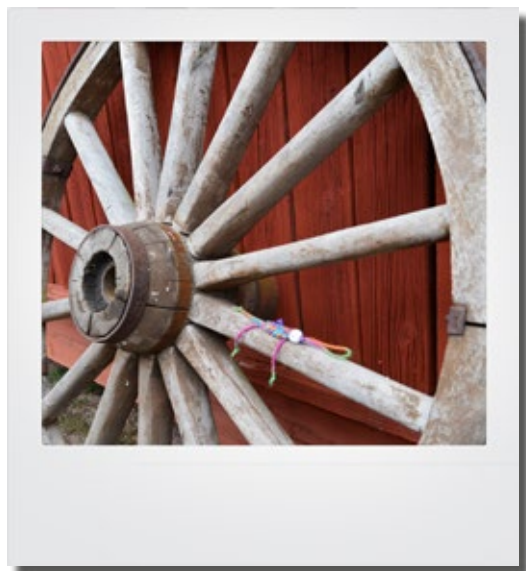

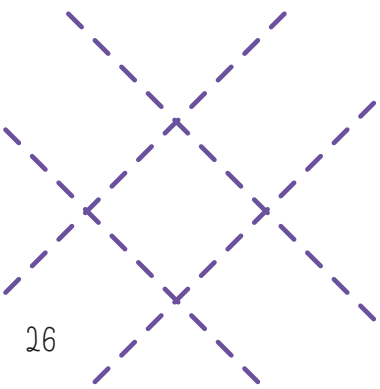
Siin võib lausa
ära eksida!

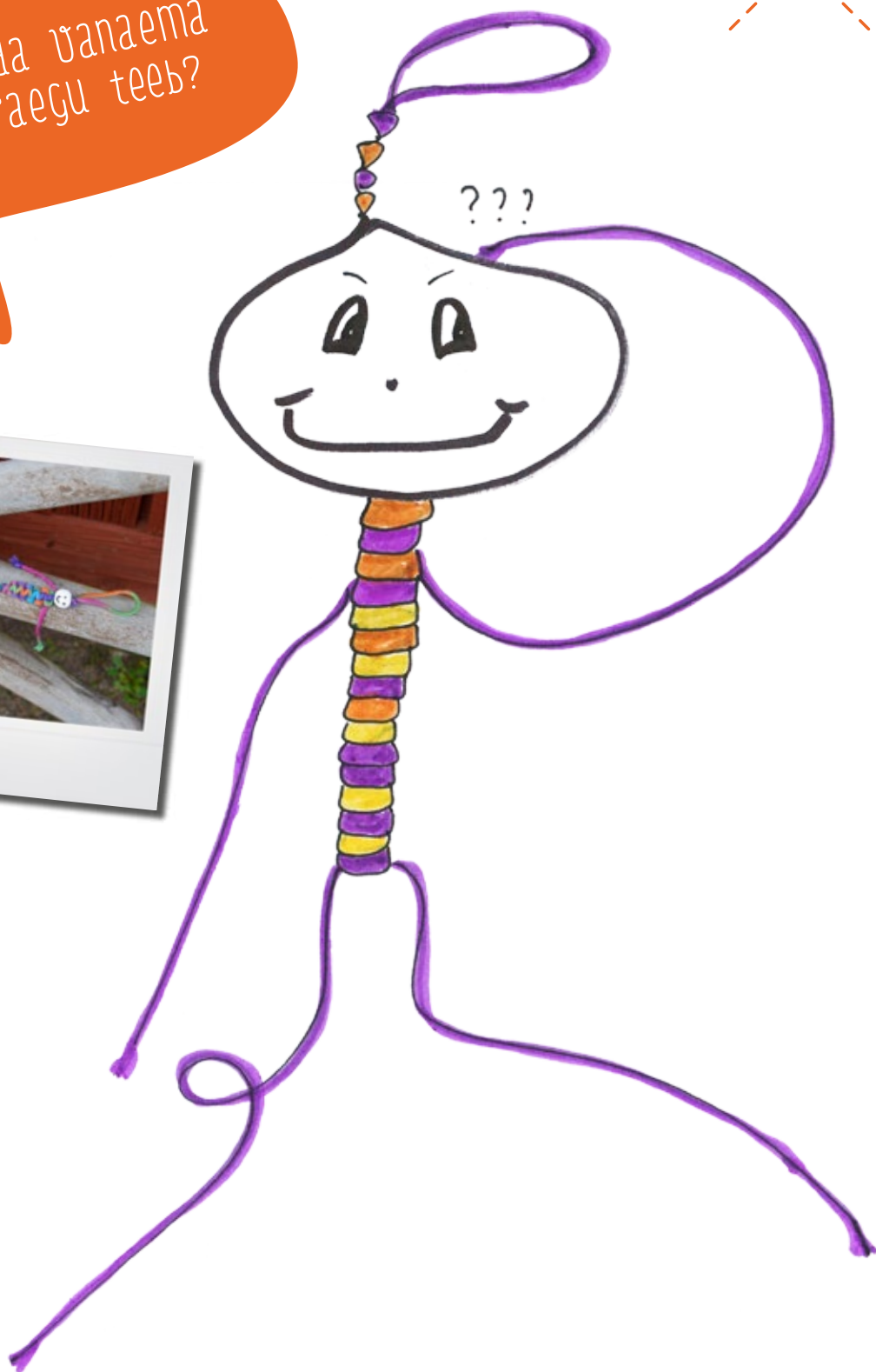
Ühtäkki tundis Vigurivänt, et väsimus trügib peale ja ta hüppas vankriratta peale puhkama. Vaadates ümber olevaid vanu maju ja kõikvõimalikke põnevaid asju, tuli Vigurivändale jälle vanaema meelde. Vanaema juures oli väga samasugune nagu siin. Mida vanaema praegu teeb? “Oh, kui saaks vanaema juures käia!” Vigurivänt mõtles asja üle natuke. “Võib-olla lähen sügisvaheajal reisile.”

Suddenly Vigurivänt felt tiredness push its way and he jumped on a cartwheel to have a rest. Looking around at the old houses and all kinds of exciting things, Vigurivänt remembered his grandmother again. At grandmother's it was much like here. What is grandmother doing now? “Oh, if I could go to grandmother's!” Vigurivänt thought. “Maybe I go on a trip during the autumn holiday.”

Mida vanaema
praegu teeb?

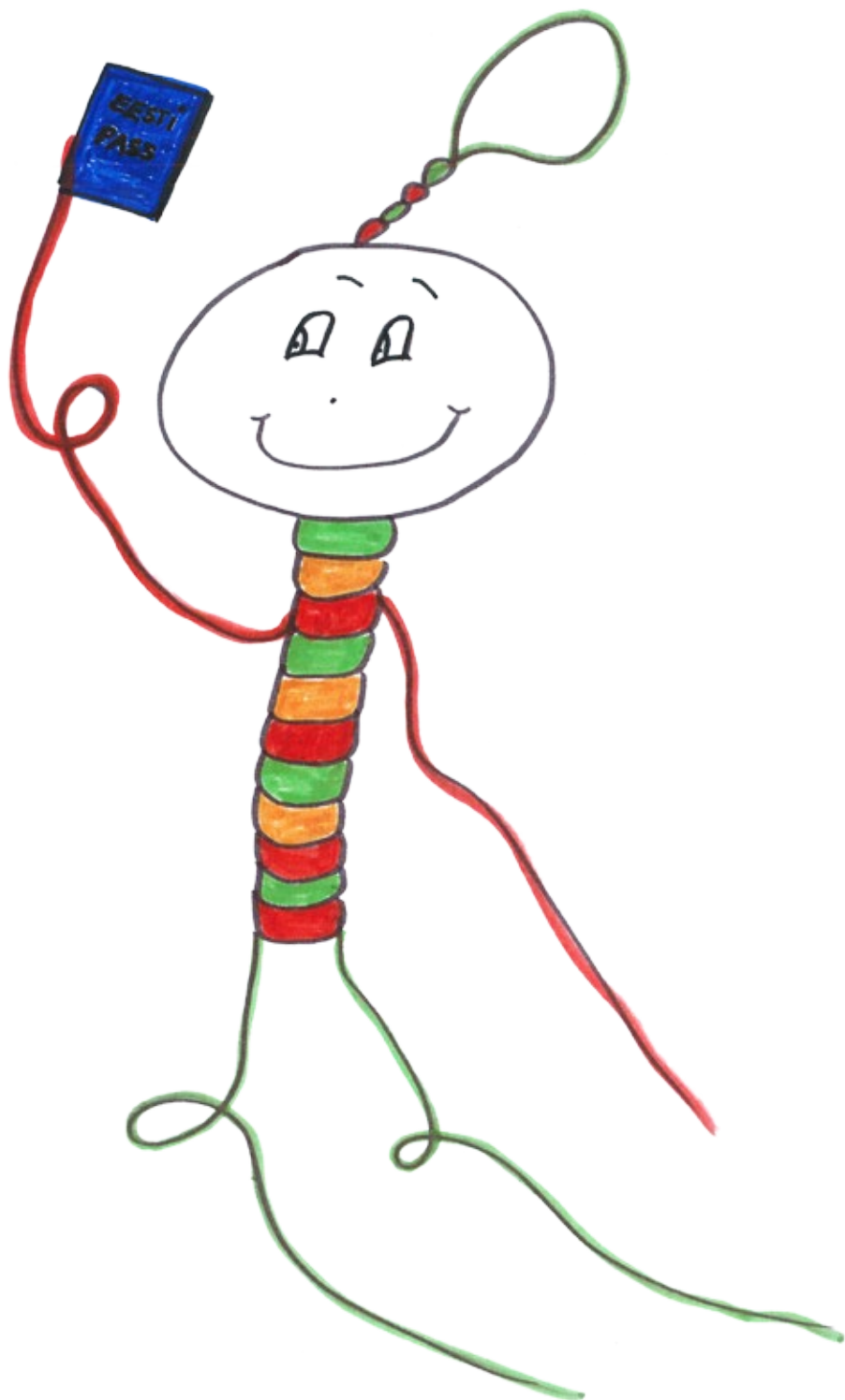
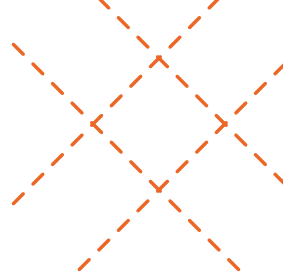

E enne reisile minekut põikas Vigurivänt Vanalt suurturul läbi. Oma munakivitänavate ja vanade ehitistega meenutas see koht kangesti vanu Eesti linnu. Vigurivänt oli tellinud interneti teel passi ja nüüd oli ta saanud teate, et passile võib Eesti aukonsulaati järele minna. See asub Edela-Soome Eesti keskuses Vanal suurturul. Vigurivänt oli natuke ärevil, aga keskuses olid kõik sõbralikud ja nende arust oli tore, et Vigurivänt oli tulnud keskuse rahvast tervitama. Nad rääkisid Vigurivändale, et Eesti keskus korraldab Turus mitmesuguseid Eestiga seotud tegevusi, ka eestikeelseid ringe ja üritusi lastele.

Before going to holiday, Vigurivänt walked by the Old Great Square. With its cobblestone streets and old buildings this place reminded him of old towns in Estonia. Vigurivänt had ordered a passport via the Internet and now he had got a message that he could get the passport from the Estonian consular. This is situated in the Estonian Centre of Southwest Finland on Old Great Square. Vigurivänt was a bit anxious, but everybody was friendly and they found it nice that Vigurivänt had come by to say hello to the centre crowd. They said to Vigurivänt the Estonian centre arranges different Estonia-related events in Turku, as well as Estonian circles and events for children.

Vigurivänt was a bit anxious, but everybody was friendly at the Estonian centre.

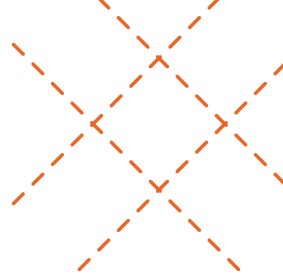
vigurišānt sai
endale oma passi.

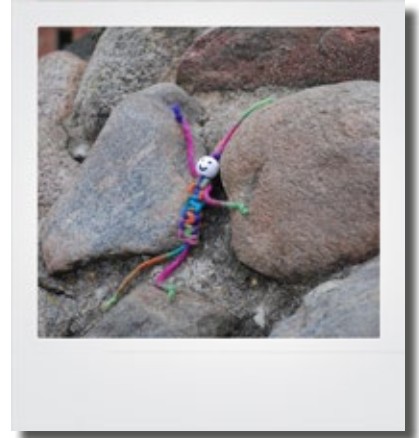
Lõpuks jõudis sügisvaheaeg kätte. Vigurivändal oli ees reisimist täis päev. Kõigepealt pidi Turust Helsingisse sõitma, seejärel Helsingist laevaga Tallinnasse ja Tallinna sadamast veel autoga Rakverre. Reisimine oli väsitav, aga Vigurivänt ei jõudnud vanaema nägemist ära oodata. Lõpuks jõudis Vigurivänt kohale. Oh seda jälleenägemise rõõmu! Vigurivänt istus kogu õhtu vanaema süles. Vanaema tahtis teada, milline Vigurivända elu Turus õigupoolest on. Niisiis hakkas Vigurivänt jutustama. Ta rääkis lasteaiast ja sõpradest. Ta rääkis kõikidest põnevatest kohtadest, kus ta oli käinud: keskväljak, linnaraamatukogu, Turu toomkirik ja loss, seikluspark, laevad ja kujud, Kurala külamägi ja Eesti keskus. Vanaema kuulas naeratades. “Küll teil on seal Turus tore,” ütles vanaema.

Finally, autumn holiday arrived. Vigurivänt was facing a full day of travelling. First, he had to travel from Turku to Helsinki, then by boat from Helsinki to Tallinn and from Tallinn port to Rakvere by car. Traveling was exhausting, but Vigurivänt could not wait to see his grandmother. Finally, Vigurivänt arrived. Oh, the joy of seeing her again. Vigurivänt sat all evening on his grandmother’s lap. Grandmother wanted to know, how is life in Turku. So Vigurivänt started telling stories. He talked about kindergarten and friends. He spoke about all the exciting places, where he had been: central square, city library, Turku Cathedral and castle, adventure park, ships and statues, Kurala village and Estonian Centre. Grandmother listened and kept smiling. “You are having nice time there in Turku,” said grandmother.

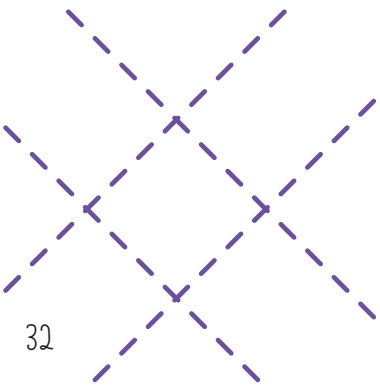
Vanaemal on vist õigus, mõtles Vigurivänt. Kõigest kõva häälega rääkimine aitas Vigurivändal märgata, et tema ümber on palju vahvat. Nii Rakveres kui Turus. Õigupoolest tundus Vigurivändale, et on tore minna tagasi lasteaeda ja rääkida, milline tema sügisvaheaeg Eestis oli olnud. Ka vanaema lohutas Vigurivänta: “Kui mõnikord koduigatsus vaevab, võid alati helistada või uuesti külla tulla.”

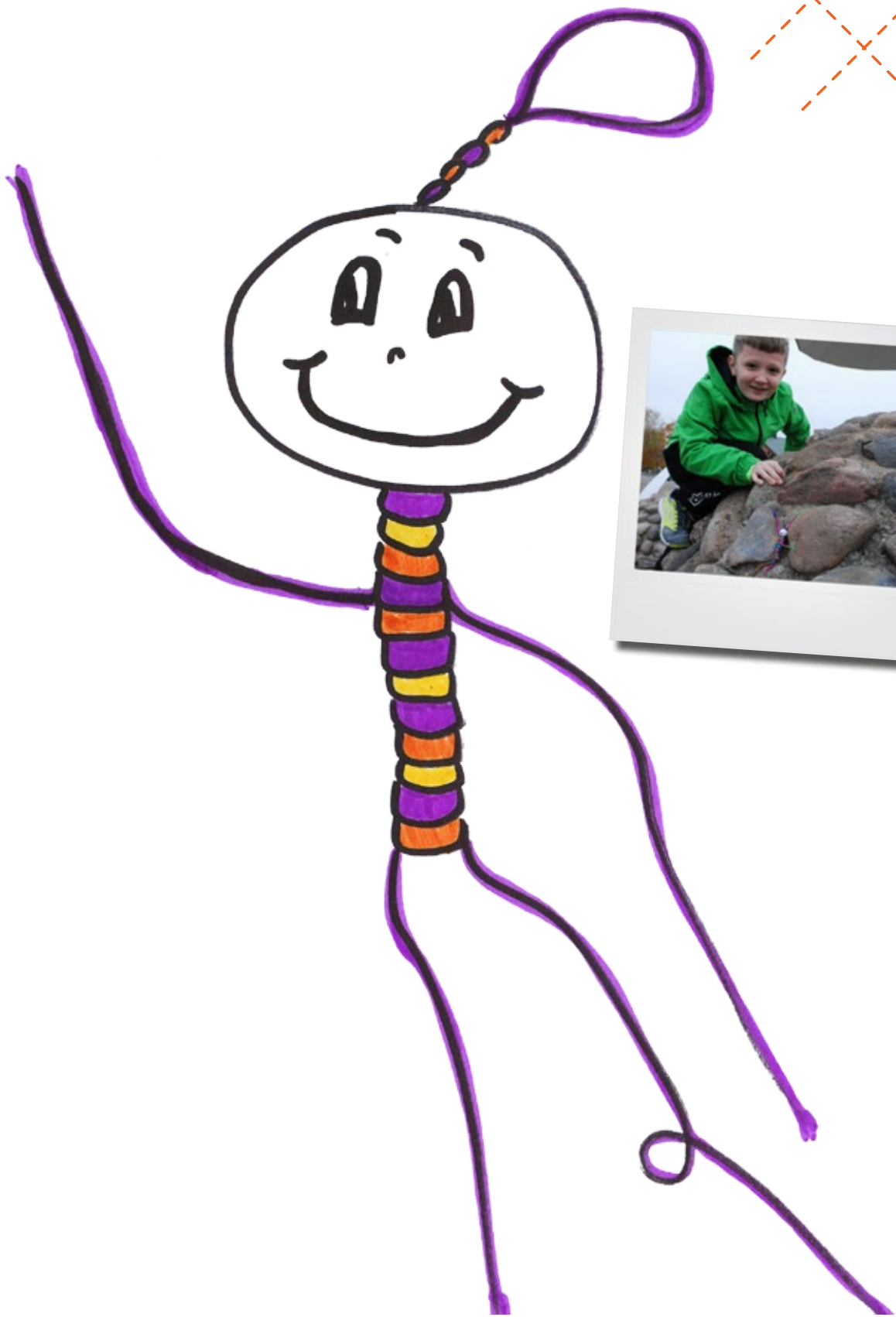
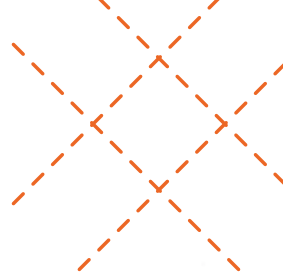

Perhaps grandmother is right,” thought Vigurivänt. Speaking out loud about everything helped Vigurivänt to realize that he is surrounded by many nice things. Both in Rakvere and in Turku. Vigurivänt really felt that it is nice to go back to kindergarten and talk about what kind of autumn holiday he had in Estonia. Grandmother tried to comfort Vigurivänt by saying: “Whenever homesickness sometimes comes, you can always call and visit again.”

kõigest kõva häälega rääkimine
aitas vigurivändal märgata, et
tema ümber on palju vahvat.

SPEAKING OUT LOUD ABOUT
EVERYTHING HELPED VIGURIVÄNT
TO REALIZE THAT HE IS SURROUNDED
BY MANY NICE THINGS.

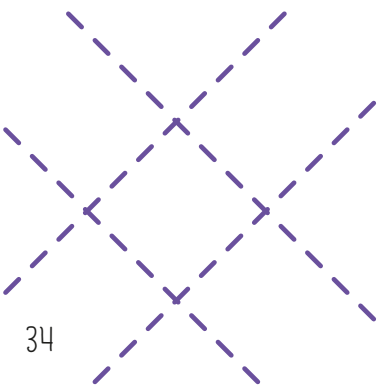

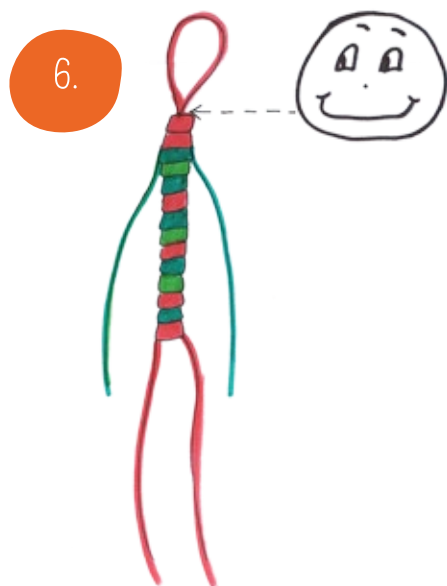
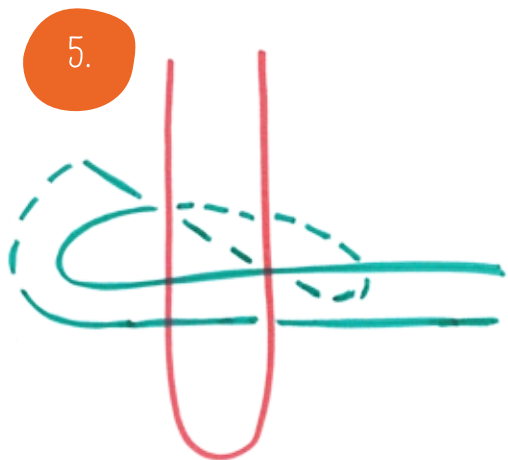
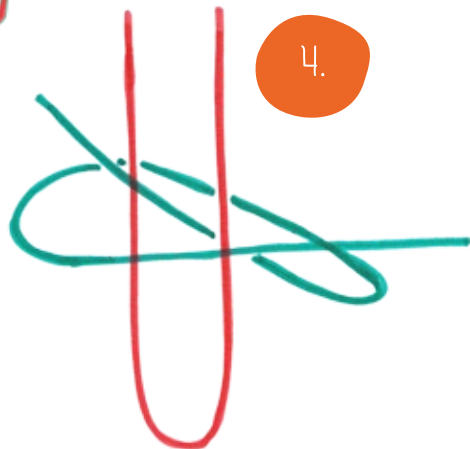
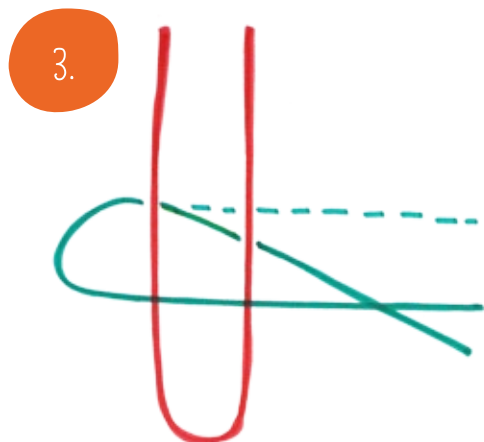
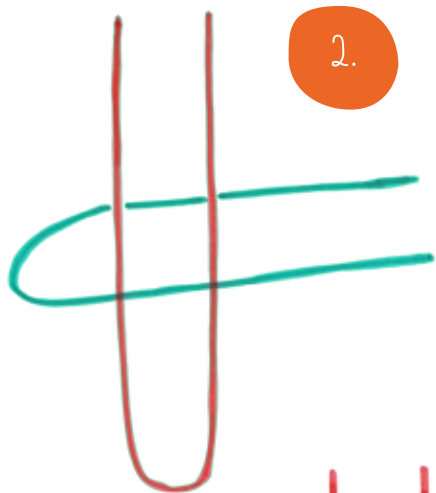
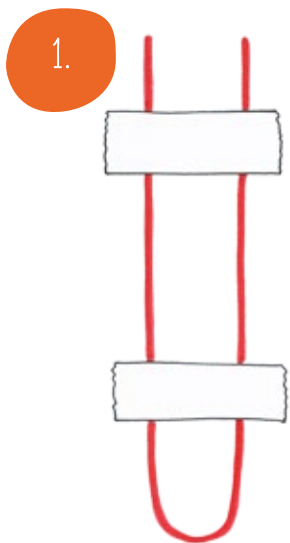
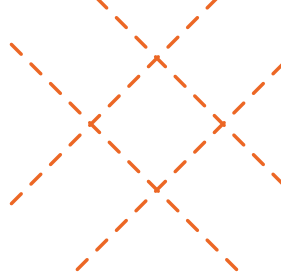

Vigurivända tegemisjuhised

Vaja läheb: endale meeldivat värvi jämedat lõnga, natuke teipi, pea jaoks penoplastist valge pall (millest on auk läbi), juukseklamber, käärid, mõõdulint ja pliiaats näo joonistamise jaoks.

1. Võta 2 lõngajuppi: 55 cm ja 80 cm. Murra lühem lõngajupp pooleks ja kleebi kahe teibijupiga laua külge (lahtised otsad ülespoole).
2. Murra ka pikem lõngajupp pooleks: üks ots läheb lühema lõnga alt läbi (ülemise teibijupi alt), teine ots pealt (jääb alumiseks). Vasakule poole jääb aas.
3. Ülemine lõng tõsta risti üle alumise lõnga ja seejärel tõsta see laua külge kinnitatud lühema lõngajupi alt läbi tekkinud aasa ja tõmba kinni.
4. Tekkinud sõlme poolt tõsta lõng teisele poole, vii ülemine lõngaots jälle risti üle alumise lõnga ja tõsta see lühema lõngajupi alt läbi aasa ning tõmba kinni. Jätka, kuni keha pikkus on umbes 5-7 cm. Siis võta teibid ära.
5. Seo nüüd mõlemalt poolt lahtised lõngajupid sõlme (tee topeltsõlm), need on Vigurivända käed ja jalad.
6. Keha kohal olev aas tuleb tõmmata klambri abil läbi peaks oleva valge palli. Pea kohale tee jälle sõlm, et pea ära ei tuleks. Lõika käed ja jalad ühepikuseks. Võid ka nende otstesse sõlmed teha. Lõpuks joonista Vigurivändale nägu (silmad ja suu). Ja võta Vigurivänt matkale kaasa endaga koos seiklema!

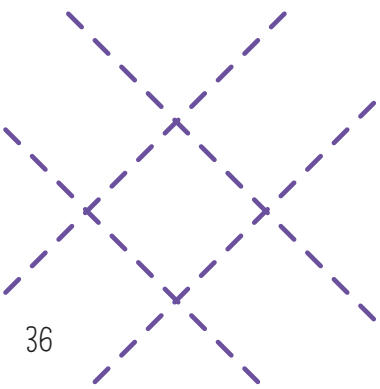

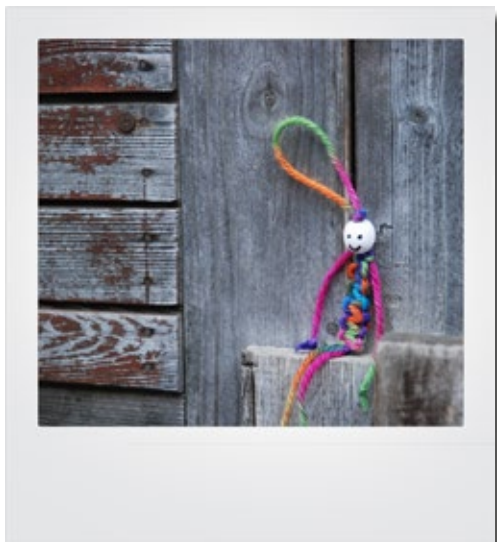

MAKE YOUR OWN VIGURIVÄNT!

You need: thick yarn in nice colour, a bit tape, polystyrene white ball for the head (hole in it), hair clip, scissors, measuring tape and pencil for drawing face.

1. Take 2 pieces of yarn: 55 cm and 80 cm. Fold the shorter in half and place with two tape pieces on the table (loose ends up).
2. Fold the longer one also in half: one end goes behind the shorter (behind upper tape piece), the other end on the top (becomes the bottom). Keep the eyelet on left.
3. Lift the upper yarn across the bottom yarn and then lift it behind the shorter yarn attached to the table through the eyelet and pull together.
4. Lift the yarn to the other side of the emerged know, take the upper yarn again crossing the lower yarn and lift it behind the shorter yarn through the eyelet and pull together. Continue doing this until the body length is approximately 5-7cm. Then remove tapes.
5. Now tie the open yarn pieces from both side into a knot (make a double knot), these are Vigurvänt's hands and feet.
6. Pull the body above the eyelet with the help of clip trough the bracket of the white ball. Tie a known above the head so it will not come off. Cut the arms and legs to be the same length. You can also make knots at ends. Finally draw a face on the Vigurivänt (eyes and mouth). And take Vigurvänt on an adventure with you.

vanematele

Vigurivänt istub vanaema süles aiakiiges ja sööb jäätist. Naabritädi märkab neid kahte teisel pool aeda ja hõikab: “Tere, Vigurivänt! Sa oled Soomest vanaemale külla tulnud. Kas sa oled seal Soomes juba lugema õppinud?”

“Veel mitte,” vastab Vigurivänt ja vanaema jätkab: “Soomelapsed ei pea veel lasteaia lugema õppima. Nad õpivad eelkoolis tähti ja numbreid. Esimese klassi õpetaja ülesanne on lapsed lugema õpetada.”

“Kas tõesti?” imestab naabritädi. “Vigurivänt, kas sa oled juba kooli sisseastumiskatsetel käinud?”

“Mul ei ole vaja sisseastumiskatsetele minna,” vastab Vigurivänt. Vanaema räägib: “Vigurivänt läheb lasteaia kõrval asuvasse lähikooli. Siin Eestiski ei ole tavalisse kooli pääsemiseks vaja katsetel käia.”

“Ma käisin 5-aastasena lastenõuandlas,” ütleb Vigurivänt. “Nõuandlatädi seletas, et mina võin kooli minna 7-aastasena, nagu on tavaline. Oskasin teha ülesanded väga hästi, aga kõik ei oska ja nemad saavad siis erilist tuge.”

“Või nii! Ma mäletan veel, kui minu lapsed kooli läksid,” hüüatab naabritädi. “Esimene koolipäev septembri alguses oli tõeline pidupäev. Lapsed panid pidulikud riided selga ja viisid õpetajale lilli. Mina olin ka kaasas ja mäletan, kuidas iga uus õpilane sai endale päris oma aabitsa. Kooli direktor pidas piduliku kõne ja lipud lehvisid vardas. Kõik lapsed istusid ilusti oma kohtadel.”

“Soomes algab kool augusti keskpaigas, aga see pole eriline pidupäev,” tõdeb vanaema. “Soomes on koolis käimine muidu ka erinev kui Eestis. Kas sa teadsid, et soome koolilapsed käivad iga päev vahetundide ajal õues ja esimestes klassides ei jäeta peaaegu üldse kodus õppida?” küsib vanaema.

Naabritädi paistab hämmastunud. “Kas seal lapsed ainult jooksevad ja karjuvad?” Vanaema vastab: “Küll Soomes ka korda peetakse, lihtsalt eri moel kui siin Eestis. Viimane kord lapsevanemate koosolekul räägiti peredele, et seal on nüüd hakatud keelamist vältima. Nad märkasid, et lastele öeldakse liiga tihti “ei”, kuigi tegelikult peaks neid toetama.”

FOR Parents:

Vigurivänt is sitting on his grandmother's lap on the garden swing and eating ice-cream. Neighbour sees these two from the other side of the fence and shouts: "Hello, Vigurivänt! You have come to visit grandmother from Finland. Have you learned to read already?"

"Not yet," answered Vigurivänt and grandmother continued: "Finnish children do not need to learn how to read in kindergarten yet. They learn letters and numbers in preschool. First-class teacher's aim is to teach children read."

"Is that really so?" wondered the neighbour. "Vigurivänt, have you been to the school entrance tests already?"

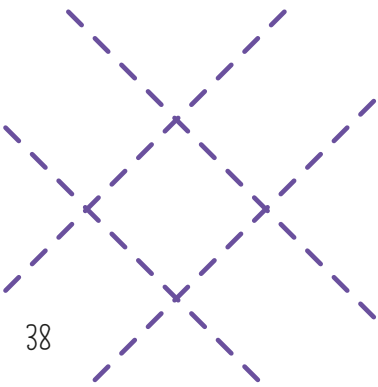
"There is no need for me to do that," replied Vigurivänt. Grandmother said: "Vigurivänt is going to school next to his kindergarten. It's like here in Estonia, so there is no need to go to entrance tests."

"When I was 5 I went to children's counselling," said Vigurivänt. Counselling woman explained that I can go to school at 7 as usual. I could do tasks very well, but everybody cannot and they will get support.

"Is that so! I can recall when my children went school," said the neighbour. First school day in early September was a real celebration. Children put on their festive clothes and brought flowers to teacher. I was also with them and I remember how each new pupil got its very own ABC book. Their headmaster gave a speech and flags were hanging. All children sat nicely at their places."

In Finland school starts in mid-August, but this is not a special day," said grandmother. In Finland going to school is also different than in Estonia. Did you know that Finnish school children go outdoor every day during breaks and there are almost no home tasks for first grade pupils?" asked grandmother.

The neighbour looked surprised. "Do children there only run and scream?" Grandmother answered: "There is order in Finland as well, it's just a bit different than here in Estonia. At the last parent-teacher meeting the families were told that they have started to avoid prohibition at schools. They noticed that too often children are told "no" when they should be supported."

Artiklid

Articles

Johanna Reiman

Argipäev ja unistused

Kuulsin kauneid tänusõnu. Mu teismeealine noorim laps rääkis, et skautide lipkonna lapsed olid kiitnud teda hea kuulamisoskuse eest. „Olen õppinud selle sinult, ema. Sa kuulad alati tähelepanelikult, kui mul on midagi rääkida.”

Olen 21 aastat noorsugu kasvatanud. Kriitika on olnud osalt muserdav. Millal olen liiga paks, tihti lihtsalt igav. Isegi mu soeng on naeruväärne. Mu enesehinnangut on korduvalt proovile pandud. Seetõttu tunduski kiitus nii tore.

Lapsepõlv on inimese jaoks ainulaadne aeg. Maailma terviseorganisatsiooni WHO järgi pannakse lapsena alus kogu ülejäänud elule. Pere ühised väikesed hetked annavad lapsele hea pagasi kogu ülejäänud eluks. Lugemine, õueskäigud, laulud, mängud ja küpsetamine on tähtsamad, kui arvata oskame! Huvi õppimise vastu sünnib väikestest hetkedest. Põhi täiskasvanuelu heolule luuakse lapsena.

Kui meie, vanemad, vaid oskaksime suhtuda kasvatamisesse rõõmsamalt. Loomulikult peame rangelt rõhutama hambapesu, juurviljade söömist ja kodutöid. Ei-sõna tähendust õpitakse kõige paremini kodus. Siiski, kui meenutan aegu, kui enda peres olid väikesed lapsed, oleksin võinud olla muretum. Kuigi laps on meist täiskasvanutest sõltuv – ja just sellepärast – nõutakse vanematelt tõelist tarkust. Vajame oskust kasvatada väikestes ja suurtes asjades.

Lapsed kasvatavad meid iga päev

Miski siin elus pole nii lõbus – ja kohutav – kui lapsed. Laste kaudu saame maailma kohta uusi asju teada. Tuttav ema ütleb, et oleks ilma oma lasteta väljakannatamatu inimene. On huvitav tutvuda lastenõuandlaga, lasteaiaga, kooliga ja laste hobidega.

Elu koos lastega tähendab rõõmu ja põnevust. Ise meenutan mh kahe perekonna rattaretke kaunil Saaremaal. Toredad on olnud ka kaardimängud laste sõpradega. Kedagi ei ole häirinud, et meil oli segadus. Teisalt kogetakse peredes tihti ka suuri raskusi.

Usaldavas keskkonnas kasvavad lastest õnnelikud inimesed. Psühhoterapeut Maarret Kallio sõnadega – tuleb olla karmilt leebe. Lapsed ja noored vajavad iga päev sooja süüa, rõõmu ja unistusi.

Johanna Reiman on MTÜ Läänemere tervislike linnade võrgustiku tegevjuht. Ühing on maailma terviseorganisatsiooni WHO koostöökeskus.

Anneli Tamme

Maassa maan tavalla – üllatusi Soome elus

Soomes soovivad inimesed järgida ettekirjutatud seadusi. Nad soovivad seda päriselt! Anname siin näpunäiteid seadustest ja kommetest, mis mõnikord võivad tekitada meile, eestlastele, segadust.

Vanematel on keelatud lapsi füüsiliselt karistada või ähvardada, selle alla kuulub ka tutistamine või vitsaga/rihmaga löömine ning hirmutamine. Seda loetakse Soomes laste kallal vägivalta tarvitamiseks ning on kohtulikult karistatav.

Alla 12-aastaseid lapsi ei tohi jätta ööseks ega ka päeval pikemaks ajaks üksinda koju. Rääkimata koolieelikutest. Naabritel on õigus laste hooletusse jätmisest teatada sotsiaalvalvele.

Peredes on tavaks, et öörahu algab argipäevadel juba kella 20-21 paiku ning hommikuti ärgatakse varem kui Eestis tavaks.

Enamasti on korterelamutes keelatud peale kl 21 või hiljemalt 22 tolmuimejaga tube koristada või siis pesumasina pesu pesta. Ka tantsimine ja valjult muusika kuulamine on hea õhturahu saabudes lõpetada. Kui müra häirib naabri rahu, on tal õigus kaevata majavanemale (isännöitsijä).

Soome on kodanikuühiskond, see loob tingimused, et jälgitakse kaaskodanike tegevusi ning käitumist, kuidas peetakse kinni ettekirjutatud seadustest ja normidest. On loomulik, et rikkumiste ja ebamääraste olukordade korral tehakse ettekandeid vastavatesse institutsioonidesse.

Ka sina võid Eesti kodanikuna esitada kaebuse, kui näed rikkumisi või muid ebakohti. Kaebaja ei tähenda alati kadedat ega pahatahtlikku inimest. Väga tihti ta seisab hea selle eest, et kellelegi liiga ei tehtaks. Soome on võrdõiguslik maa.

Soome lastekaitse ja peretöö on oma loomult suures osas ennetav. Seega ära imesta kriteeriumite üle, millega võidakse sattuda lastekaitse kliendiks. See ei ole karistav ega hukkamõistev, vaid abistav ja toetav ning sobivaid lahendusi otsiv ja pakkuv osa sotsiaalsest võrgustikust.

Ja on veel asju, mida on hea teada:

- Siin planeeritakse elukorraldus pikalt ette. Sügisel oleks juba hea teada, kuidas kavatsed jagada aega jõulupühadel ja aastavahetusel. Kevadel tuleb planeerida jaanipäeva. Seda siis, kui oled töötav inimene.
- Soomlane ei ole ihnuskoi, vaid säästlik ja etteplaneeriv. Oled teretulnud soomlasest naabri juurde külla, juhul kui oled külaskäigu temaga eelnevalt kokku leppinud.

- Haiged ja tõbised inimesed jäägu parem koju haiguslehele, sest nii näitad sa lugupidamist kaaskodanike vastu, kui ei lähe teistele pisikuid levitama.
- Lemmikloomade omades pead tema eest ka hoolt kandma ning tagama, et loom ei häiri naabrite rahu. Vastasel juhul on naabril õigus kaevata loomakaitssesse või majavanemale.
- Ühisomandis oleval krundil on keelatud auto pesemine, näiteks ridaelamu või korterelamu hoovides. Ka vaipade pesemiseks on selleks eraldi ettenähtud kohad.
- Ükskõik millisest metsast ei või murda puid ega oksti, ka mitte kadakaoksi saunaviha jaoks! Tõsi, Soomes on igaühel õigus korjata metsadest marju ja seeni. Ära mine vaid teise õuele liiga lähedale.
- Soomes on palju matkamiseks mõeldud alasid, kus igaüks võib ka vabalt ööbida. Ööbida võib kas telkides, katusealustes (laavu), matkatubades või lihtsalt lageda taeva all. Metsades on tuletegemiseks ettenähtud kohad, mis on metsamajandi (metsähallitus) poolt spetsiaalselt ehitatud. Enamasti on need paigad varustatud ka kuivade küttepuudega. Samuti leidub neis paikades ka kuivkäimlaid, mis on üldjuhul varustatud wc-paberiga. Kontrolli enne internetist, kus käesoleval päeval on lubatud või keelatud tuletõrjumise piirkonnad – metsäpaloarvotukset – ja toimi selle kohaselt. Ära tee lõket, kui see on just selles kohas sellel päeval keelatud!
- Soomes on tavaline, et ühiskondlikke huve ning tegemisi aetakse registreeritud seltside ja ühingute kaudu. Ka sina oled oodatud kaasa lööma! Tule julgesti ja küsi ise, sest teised ei tea sind kutsuda. Nii võid leida sarnaste huvidega uusi tuttavaid ja sõpru.
- Kui sa ei ole mingis asjas päris kindel või oled nõutu, küsi. Soomlased on väga abivalmid ja tahavad aidata ning hoolida kaasinimestest. Ka sinust.

Soomlased ise ütlevad naerusui:

- On parem, kui sa ei küsi minu palga kohta. Teed väga hästi, kui ei esita ka oma palganumbreid.
- Bussis ei ole vaja istuda minu kõrvale, kui on veel tervenisti vabu pingiridasid.
- Ära lärma korterelamute trepikodades!
- Liftis ei ole kombeks võõrastega rääkida, samuti oodates rohelist tuld ülekäigurajale.
- Maal kuskil metsarajal aga tervitatakse kõiki inimesi, mis sellest, et ei tunta.

”Meid soomlasi on üldjoontes kahte tüüpi: introverdid ja ekstraverdid. Mille järgi neid võib eristada? Kui soomlasest introvert on liftis võõra inimesega, vaatab ta vaid oma kinganinasid. Kui aga ekstravert on võõraga liftis, vaatab ta tolle teise kinganinasid.” (Radiodei, 2016)

Kõik oleks justkui samamoodi nagu Eestiski, kuid siiski erinev!

Artikli autor Anneli Tamme on pärit Eestist, aga elanud juba pikalt Soomes ja teeb sotsiaaltööd lastekaitsealal.

Heli Virjonen

Soome päevahoid ja põhikool toetavad lapse kasvu

Alushariduse eesmärgiks on toetada lapse kasvu, arengut ja õppimist ning edendada heaolu. Soomes võib seda korraldada lasteaias, perehoius või mujal, näiteks lasteringi või mängutegevusena. Valla ülesanne on pakkuda igale lapsele lasteaiakoht vastavalt pere vajadustele ja soovidele. Igal eelkooliealisel lapsel on õigus alusharidusele. Vanemad otsustavad, kas nende laps osaleb selles. Päevahoid on tavaliselt tasuline ja tasu sõltub pere sissetulekutest.

Päevahoius koostatakse igale lapsele isiklik alushariduskava, millest vesteldakse ühes vanematega. Vanemad saavad oma nägemusi ja soove esitada, kuna nemad tunnevad enda last kõige paremini. Töötajad omakorda on professionaalid (lasteaiatöötajad ja lapsehoidjad), kes oskavad lapsi individuaalselt toetada, isegi kui tegutsetakse rühmas. Tegevusi planeeritakse mitmekülselt ja nende hulgas on muuhulgas palju mängimist ja õues olemist. Lastele pakutakse päeva ajal lasteaiatasus sisalduvad toidukorrad (hommiku-, lõunasöök ja oode). Vanematega ollakse tihedas kontaktis, igapäevastele kohtumistele lisaks korraldatakse individuaalseid kasvatusvestlusi, rühma vanemateõhtuid, pidusid ja matku ning lisaks saavad vanemad infot ka meili teel erinevates lasteaedades eri viisil.

Eelkool on lastele tasuta ja see muutus aastal 2015 kohustuslikuks. Üldiselt on lapsed eelkoolis kuueaastastena. Eelkooliõpetust korraldatakse nii lasteaedades kui koolides sõltuvalt vallast, kus pere elab. Eelkooliõpetust on neli tundi päevas ja sellele lisaks võib laps vajadusel ka lasteaias käia.

Soomes lähevad lapsed kooli sellel aastal, kui laps saab seitsmeaastaseks. Mõnikord on ka erandeid ühes või teises suunas, kui pärast nõupidamisi ja selgitusi vanemate ja spetsialistide vahel leitakse, et see tuleks lapsele kasuks. Põhikool on tasuta ja see annab kõigile lastele ja noortele võrdse aluse edasiõppimiseks. Peale õpetuse on ka õpikud ja muud õppematerjalid ning töövahendid tasuta. Õpilasel on ka õigus saada igal koolipäeval tasuta täisväärtuslik toidukord ning teatud eeldustel tasuta transport kooli. Samuti on õpilasel õigus tasuta kasutada kooli poolt pakutavaid õpilaste tugiteenuseid (nt kooli sotsiaaltöötaja, psühholoogi või meditsiiniõe teenused).

Põhikool on 1.–9. klass ja see on mõeldud 7–16-aastastele. 1.–6. klassini õpetab tavaliselt klassijuhataja, kes õpetab kõiki või enamikke õppeaineid. 7.–9. klassis õpetavad erinevaid õppeaineid erinevad aineõpetajad. Õpetajad suhtlevad koduga e-kooli sarnase keskkonna Wilma abil, milles sõnumid liiguvad mõlemas suunas – koolist koju ja vastupidi. Lisaks kutsuvad õpetajad tavaliselt igal õppeaastal iga lapse vanemad n-õ vanemate veerandtunniks nimetatud kasvatusvestlusele.

Artikli autor Heli Virjonen on Turu rakenduskõrgkooli kasvatuserialade lektor, kasvatusaaduste magister (õpetusaladeks eelkooliealine kasvatus ja tegevuslikud meetodid).

Armastan sind kaugelt

Kiiresti muutavas maailmas muutuvad ka peremudelid. Eestis on palju peresid, kus pereisa või -ema töötab Soomes või mõnes teises riigis, pereliikmed aga elavad Eestis. Sellist 21. sajandile iseloomulikku mudelit, kus ühe pere elu- ja töökorraldus on jagunenud mitme maa vahel, nimetatakse hargmaiseks pereks.

Tallinna Ülikooli Rakvere kolledž osales Eesti-Soome koostööprojektis REGI, mille eesmärk oli toetada kahe riigi vahel hargnenud peresid. Aprillist detsembrini 2016 kolledžis toimunud teemaõhtud „Armastan sind kaugelt” andsid inimestele võimaluse jagada oma kogemusi ning osa saada teiste omadest. Osalesid valdavalt pered, kus mees töötab väljaspool Eestit, naine lastega on kodumaal. Oli ka neid, kel selline kogemus juba seljataga, samuti peresid, kus taoline otsus on parasjagu arutlusel ning poolt- ja vastuargumendid kaalumisel.

Arutasime ühiselt, kuidas sündisid hargmaisust loovad otsused; millistele raskustele osati ennetavalt mõelda, mis oli ootamatu; mis aitab raskustega toime tulla; kuidas hoida paarisuhet, kui kaasa on eemal; mida teha, et eemal olev vanem ei jääks lastele võõraks; kuidas jagada vastutust lapsevanemana; kuidas tulla toime üksiolekuga, suurenenud kohustuste ja vastutusega; kuidas mõista laste käitumise taga nende tundeid ja vajadusi ning olla neile emotsionaalselt toeks; kuidas ise toetust küsida ja „oma tassi“ täita ning milliste eduka suhtlemise „salanippide“ arvestamine võimaldab nii laste kui meestega suhtlemisel aega ja energiat säästa.

Raskemaks kui mistahes probleemide lahendamist peeti asjaolu, et mehe äraolekul puudub võimalus lapsevanema rollist ja vastutusest puhkust saada, seepärast rõõmustati võimaluse üle kodust välja tulla ja lapsed kaasa võtta. Ajal, mil emad osalesid vestlusringis, tegeleti kolledžis ka lastega – mängiti ja meisterdati ning lastelgi oli vahva. Üks laps väljendas rahulolu toimunuga tabavalt: „Emadel on teemaõhtu ja lastel on lõbuõhtu!”

Ka täiskasvanute tagasiside teemaõhtutele oli väga positiivne, sest arutlusel olnud teemadega olid inimesed olnud üksi. Eestlane ei kipu oma muresid jagama, veel vähem osatakse tavaelus teise muret toetavalt kuulata. Reaktsioonid stiilis: „Mis sa rikkureid räägid,“ teevad ettevaatlikuks. Olime üllatunud ja rõõmsad, kui avatult ja aktiivselt kohaletulnud vestluses osalesid. Üksteist kuulati ära, mõeldi kaasa, jagati kogemusi. Osalenute sõnul aitasid arutelud teadvustada nii enda kui pereliikmete vajadusi, vähendada tavapäraseid suhtlemisvigu ning õppida tajuma ja mõistma olukordi ka mehe ja laste vaatenurgast. Tagasisidest selgus, et võrreldes aasta taguse ajaga tegutsetakse teadlikumalt paarisuhte heaks (võetakse teineteise jaoks aega, kuulatakse üksteist ära, antakse positiivset tagasisidet). „Näen nüüd palju suuremat pilti,“ lausus üks naistest. Väljendati soovi teemaõhtute jätkamiseks, et jagada omavahel kogemusi ja leida tuge.

Ühiselt kujunenud soovitused:

- Kaasa lapsed arutlusse juba otsuse kaalumise käigus.
- Räägi avatult ja lapsele mõistetaval moel, miks peate sellist elukorraldust vajalikuks.
- Kuula lapse reaktsiooni südamega, püüa mõista ta tundeid ja vajadusi.
- Selleks, et toetada last tema emotsioonidega toimetulekul, peegelda tema tundeid ja vajadusi (ütle talle oma sõnadega, milliseid tundeid ja vajadusi temas tajud). Kui laps ütleb: „Aga kas ma ei näe siis issit enam üldse,“ võid peegeldada: „Sa oled mures, et kui issi töötab Soomes, saad temaga vähe koos olla.“
- Arutage koos mehe ja lapsega, kuidas hoida nendevahelist kontakti ja suhet, kui isa ei ole igapäevaselt kodus. Tähtis on kuulata ja arvestada lapse soove ja ettepanekuid.
- Tänapäeva tehnika kasutamine võimaldab jäädvustada ja jagada nii igapäevasündmusi kui erilisi hetki. Skype'i kasutades võib lisaks päevasündmustest rääkimisele korraldada ühist öhtusööki (füüsiliselt ollakse eemal ja süüakse erinevat toitu, kuid sama tegevus ja omavaheline suhtlemine võimaldab emotsionaalselt koos olla); vaadata lapse joonistusi ja juhendada ta koolitööd jms.
- Planeerige eemal töötava vanema vaba aega ja koduskäimisi nii, et ta saaks osaleda laste jaoks olulistel üritustel. Kui siiski ei ole võimalik osaleda, salvestage toimunu ja vaadake hiljem koos, nii saate osa üksteise reaktsioonidest ning on võimalik lapsele oma heameelt väljendada ja tunnustust jagada.
- Kui eemalolev vanem tuleb koju, võtke aega ka lihtsalt koosolemiseks, ärge täitke kogu aega tegemist vajavate töödega, nii saate oma tundeakud täis laadida.
- Kõik, mida teete oma paarisuhte heaks, mõjub positiivselt ka lastele ja loob neile turvalisust.
- Pea meeles, et mehel on ka raske, ka tema igatseb, seepärast tunne huvi ka selle vastu, kuidas temal läheb; kuula ja tunnusta.
- Ära vingu asjade pärast, milles mees sind aidata ei saa, vaid leia võimalused nendega hakkama saamiseks
- Ära jäta ennast üksi, loo ja kasuta oma tugivõrgustikku (sõbrad, sugulased, naabrid jt), mõtle läbi, kelle poole erinevate vajadustega pöörduda. Kui näiteks toru läheb katki, pole vaja hakata mehele Soome helistama, võid kohe töömehe või hea naabri poole pöörduda.
- Nii mehe kui lastega suhtlemisel jälgi ja arvesta suhtlemise „valgusfoori“. Kui teine on ärritunud, põleb fooris punane tuli, mis ütleb: Stopp! Peatu ja kuula (ning peegelda tema sügavamaid tundeid ja vajadusi)!
- Probleemolukordades kasuta lahenduste leidmiseks ”kinosaali tagumist rida”: kujutle, et istud kinosaalis ja vaatad toimuvat ekraanil, istudes tagumises reas. Nii saad oma emotsioonidest välja astuda, näha tervikpilti ning mõista nii ennast kui teist inimest. Kõrvaltvaataja positsioon võimaldab anda endale (seal ekraanil) soovitusi, kuidas olukorda lahendada/mida teha.
- Oma vajadusi rahuldades täidad „oma tassi“, siis jaksad ka teiste jaoks olemas olla.

Ka juhul, kui plaanite kogu perega mujale, nt Soome kolida, kaasa lapsed arutlusse otsuse kaalumise käigus. Aita lapsel mõelda nii poolt- kui vastuargumentide üle,

küsid sellekohaseid küsimusi ning kuulates ja peegeldades ta vastuseid. Arvesta, et laps ei oska ette näha kõiki võimalikke raskusi ja tagajärgi: tugivõrgustiku puudumine (vanavanemad, sõbrad, trennikaaslased, naabrid jt); võõras keelekeskkond; armsatest paikadest ja harjumuspärastest tegevustest eemalolemine; uues keskkonnas kontakti saamine klassikaaslaste ja õpetajatega jm ning too vajadusel need vaatenurgad arutlusse. Kuula ja peegelda lapse tundeid ja vajadusi. Kui olete kolinud, aita lapsel tutvuda uue keskkonnaga, ole lapsele eeskujuks naabrite ja teiste inimestega kontakti loomisel, looge uusi rutiine ja peretraditsioone, toeta lapse kontakte kodumaal elavate sõprade ja sugulastega. Ole lapse jaoks olemas!

Pille Murrik on TLÜ Rakvere kolledži lektor, pereterapeut ning Gordoni perekooli ja PREP-paarisuhte koolitaja.

Kristel Mänd on TLÜ Rakvere kolledži arendusjuht ja REGI-projekti Eesti koordinaator.

Kaisa Jokela

REGI projekt toetab peresid

Soome on teine kodumaa aina suuremale hulgale eesti peredest. Tööga seotud sisseränne Eestist Soome on viimaste aastate jooksul kiiresti kasvanud. Eestlased on alates 2010. aastast olnud suurim välismaalaste kogukond Soomes. Nad leiavad paremini tööd võrreldes teiste välismaalaste gruppidega. Kuna nad saavad tavaliselt suhteliselt hästi hakkama, jäävad nende vajadused tihti tagaplaanile, hoolimata sellest, et ühiskondlikud erinevused kahe maa vahel mõjutavad Soome eestlaste igapäevaelu ja heaolu. Soomes elavad ja töötavad eestlased on suur, kuid nähtamatu rahvarühm. Tööga seotud ränne toob endaga kaasa erinevad sotsiaalsed ja igapäevaeluga seotud probleemid nagu üksindus, toe ja õige informatsiooni puudumine ja oma kultuurilise identiteedi kaotamine.

REGI-projekti (Reacting to growing immigration – strengthening social inclusion of Estonian migrant families in Finland and Estonia) eesmärgiks oli toetada tööga seotud Eesti sisserändajaid ja nende peresid nii Eestis kui ka Soomes. Projektis selgitati sihtrühma vajadusi ja probleeme, prooviti informatsiooni ja toe suurendamise ning erinevate praktiliste ja ühiskondlike vahendite abil ennetada sotsiaalsete probleemide tekkimist ja tugevdada heaolu. Oluline on olnud ka mõlema maa professionaalide vahelise koostöö lisamine ja koolitamine, et ära tunda tööga seotud sisserände probleeme. Projekti käigus tehti koostööd mitme osapoolega erinevatest ühingutest ja ametiliitudest ning erasektori tööandjatega ja ka avaliku sektori organisatsioonidega.

Projekti tulemusena suurenes Eesti perekondade heaolu ja kaasatus. Need on olulised alustalad tugeva ja terve kogukonna arenguks. REGI-projekt toimus aastatel 2015-2017 ja seda viisid ellu koostöös Turu Rakenduskõrgkool, Eesti keskus Turus (Varsinais-Suomen Viro-keskus ry), MTÜ Läänemere tervislike linnade võrgustik ja Tallinna Ülikooli Rakvere Kolledž. Projekti rahastas EU Interreg Central Baltic programm 2014-2020.

Artikli autor Kaisa Jokela on Regi-projekti koordinaator ja Turu Rakenduskõrgkooli projektinõunik.

New York

VENICE
BEACH
CALIFORNIA

Johanna Reiman

Everyday life and dreams

Once I heard two beautiful words “thank you”. My youngest child then in his teens heard other the scouts say he was a good listener.

“I have learned it from you, mother,” he said.

“You always listen to me carefully when I have something to say.”

I have been raising my children for 21 years. Their judgement of me was sometimes harsh, even devastating so. I was too fat, too damn boring, I had stupid hair. My self-esteem was repeatedly put to test. So, to hear such praise felt good.

Childhood is a special time for every individual. According to the World Health Organization (WHO) the fundamentals of character are set in childhood. Precious moments shared in the family provide a child with good grounding for life. Reading, walking outside, singing, playing games and baking a cake, these things are more important than we think!

An interest in learning is born from little moments. The basics for adult welfare are created in childhood.

We parent, should aspire to make upbringing a meaningful experience. Of course, we must emphasize the importance of brushing teeth, eating vegetables and doing chores. We should master when to say “NO”. I recall the time when my family had small children. I could have been more carefree. Although, a child is dependent on us, the adults - and for this reason - parents are required to be truly wise. We need the skill to raise small and big things.

Children teach us every day

Nothing in this life is more fun - and terrifying - than children. Through children we can discover new things about the world. One mother I know says that she would be unbearable without her children. It is interesting to find out about children’s health counselling, kindergarten, school and hobbies.

Life with children means joy and excitement. I recall, among other things, two family bike trips on the beautiful island of Saaremaa. Playing cards with children’s friends was nice. No one was bothered we were making a mess. On the other hand, families often experience great difficulties.

In a trusting environment, children grow up to become happy adults. Psychotherapist Maret Kallio says - one must be strict but lenient. Kids and youth need warm food, happiness and dreams every day.

Johanna Reiman is the CEO of the Baltic Region Healthy Cities Association. The association is the WHO collaboration Centre.

Anneli Tamme

When in Rome, do as the Romans do

In Finland people obey the law. They really do! Here we give some tips of laws and customs, which can sometimes cause us, Estonians, a bit of confusion.

Adults are forbidden to punish children physically or threaten them. This includes pulling hair, beating with a strap and intimidation. In Finland, this is regarded as violence against children and against the law.

Children under 12 years old can neither be left overnight nor left, for long period of the day, at home alone. Neighbours have the right to inform social services about child neglect.

It is customary that night time starts at 20-21 on weekdays and in the morning's families wake-up earlier than in Estonia.

Vacuum cleaning or doing laundry is forbidden in the apartment buildings either after 21 or 22 o'clock. Dancing and listening to loud music is forbidden at night. If the noise bothers the neighbours' peace, they have the right to appeal to housing maintenance.

Finland is a civil society, which creates the conditions to observe the actions and behaviour of fellow citizens, and monitors how do these comply with the prescribed laws and regulations. It is natural that violations and wrong-doings are reported to relevant institutions.

You can, as a resident of Finland, make a complaint if you see something illegal or other misconduct. Filing a complaint doesn't always mean that a person is jealous or malicious. On the contrary, often one wants to make sure that no one has been harmed. Finland is known as a society of equality.

Finnish child protection and family work is preventive by its nature. Therefore, one should not be surprised by criteria, which may lead one to become a child protection client. This is not punitive but helpful and supportive measure, which helps to find suitable solutions for the problem and is a part of social network.

There are many things useful you need know:

- Living arrangements are planned long in advance. You make arrangement for Christmas and New Year's Eve in the autumn already. Likewise plan Mid-summer in the spring if you are employed.
- The Finnish are not stingy, but economical astute and comfortable with planning. You should ideally visit your Finnish neighbour when you have previously agreed the visit.

- The sick and unhealthy better stay at home because then you show compassion towards fellow citizens, not to spread germs.
- If you have a pet, you need to take care of him and ensure that the pet does not disturb neighbours. If it is a nuisance, the neighbour can appeal to animal protection or to the house maintenance.
- It is forbidden to wash a car in shared space, for example outside a semi-detached house, terrace building or housing block. There are special areas designated for washing cars.
- You cannot go into the forest and break off branches of trees, not even for sauna. Everyone in Finland has the right to pick berries and mushrooms. Just stay away from personal property. Finland has many areas for hiking, where anyone can freely spend the night. You can spend the night in a tent, under a roof (laavu), in a hiking room or under the open sky. There are special areas in the forest to make fire, which are specially designated by the Forest ministry (Metsähallitus). Mostly these places are equipped with dry firewood. Also, in these places one can find outhouse WCs, equipped with toilet paper. Check beforehand on the Internet, whether you can make fire in the area- and act accordingly. Do not make a fire if it is forbidden on that day!
- Generally, in Finland, areas of public interest and activities are guided by registered societies and associations. You too are welcome to join! Feel free to appeal by yourself because others won't know to invite you. So, you can find friends and acquaintances with the same interests
- If you are not sure about something, or you are lost, ask. Finnish are kind and willing to help and care for other people. You should be too.

Keep a smiley face:

- It's best not to ask about salary.
- Do not sit next to a person on the bus, if there are plenty of available seats.
- Do not shout in apartment buildings.
- It is neither customary to speak in the elevator to a stranger, nor when waiting for the green light at the crossroad.
- However, when out of town, somewhere on forest path, it is courteous to say hello, even to strangers.

“There are mostly two types of Finns; introverts and extroverts. How can you distinguish between them? When a Finnish introvert is in the elevator with a stranger, he or she looks down at his or her own shoes. An extrovert looks at the other person’s shoes.” (Radiodei, 2016)

Everything seems to be the same as in Estonia, however, different!

The author Anneli Tamme is from Estonia, but has been living in Finland for a long time and is doing social work in the field of child protection.

Heli Virjonen

Finnish day-care and elementary school both support children’s growth

Early-education aims to support a child’s growth, development and learning and promote well-being. This can be arranged in Finland through kindergarten, family care or else, for example at children playground or activities. The municipality’s task is to provide every child a place in a kindergarten in accordance with family needs and wishes. Every pre-school child has the right for basic education. Parents decide whether the child participates in it or not. The day-care is paid and the fee depends on the family income.

In day-care, a personal pre-school education plan is compiled for each child, which is in interaction with parents. Parents present their vision and wishes because they know their child best. On the other hand, employees are professionals (nursery school teachers and nannies), who support children individually, even in group activities. Activities are planned in many ways and these include, among other things, playing and being outdoors. The nursery fee includes meals (breakfast, lunch and a snack). Close contact is kept with parents, in addition to daily meetings individual development interviews are taken, parent evenings, parties, excursions take place and additionally parents get information via e-mail.

Pre-school have no tuition-fee, which became mandatory in 2015. Generally, pre-school children are 6-years-old. Pre-school education is organized in kindergarten as well as the school depending on the municipality where the family resides. Pre-school education is four hours a day and in addition the child can attend also kindergarten. In Finland, kids go to school at the age of seven. Sometimes, there are exceptions, after consultation and clarification with parents and specialists, if it is beneficial for the child. An elementary school is free of charge and this provides all children and young people with an equal right for further education. In addition to teaching, books, teaching materials and equipment are free. The student is entitled

to get a free meal every school day and in certain cases free transport to school. In addition, the student is entitled to student support services provided by the school (for example social worker, psychologist or nurse).

Elementary school is 1-9 grades and it is meant for 7-16-year-olds. 1-6 grades are run by one teacher who is teaching most of the subjects. Subjects in 7-9 grades are taught by different teachers.

Teachers interact with homes through the e-school environment, Wilma, which messages travel two ways - from school to home and back. Additionally, every school year, the teachers usually invite parents to the so-called parent's quarter for a development interview

Heli Virjonen works as a senior lecturer in social services at Turku University of Applied Sciences

Pille Murrik ja Kristel Mänd

Love you from distance

In the rapidly changing world, family models are also changing. There are a lot of families in Estonia in which the father or mother works in Finland or some other country, but family members live in Estonia. This 21st century model, in which one family life and arrangements are divided between multiple countries, is called a multi-national family.

The Tallinn University Rakvere College has participated in the Estonia-Finland cooperation project REGI, which aims to support families divided between the two countries. From April to December 2016 the college has held theme nights "I love you from afar" (Armastan sind kaugelt) which have given participants the chance to swap experiences and to give insight to others. The event was attended not only by families living this model but others who had experienced it and other considering it.

We discussed how multi-nationalism concepts came into life, how to avoid difficulties, how to handle the unexpected, how to cope with the tension, how to keep the relationship intact when the husband is far away, what to do so the child will not become a stranger to the absent parent, how to share parental responsibilities, how to cope with being alone with increased duties and responsibility, how to understand the feelings and the needs behind the child behaviour and give emotional support, how to ask praise and fill "own class", and what kind of successful tips help to save the time and energy spent on communication with men and children.

The most difficult problem is the fact that whilst the man is absent, there is no chance of having rest from the parental role, so it is good to get out of the house

and bring the kids. When mothers take part in the discussion group, colleagues can take care of the children - they can play with, and have fun with the children too. One child expressed his satisfaction with activities succinctly: "Mothers have theme night and children have fun night".

The feedback from adults was very positive, because people had endured these issues alone. Estonians are neither eager to share their problems, nor to listening others. Reactions like "What are you talking about, the rich?" made them cautious. We were surprised and happy about the open and active participation by locals. We listened to people and shared thoughts and experiences. According to the participants, the discussions has helped to raise the awareness of both own and family member interests, has lessen occasional communication mistakes and taught them to perceive and understand the man's and children's point of view in the situation. From the feedback, it emerged that compared to a year ago, participants are acting with more knowledge toward partnership (taking time to talk to each other, listen, give positive feedback). "I see a much larger picture now," said one of the women. She expressed the desire to continue with theme nights, to share experience and find support.

Jointly held recommendations:

- Include the children into discussion from the beginning of the decision-making process.
- Have an open discussion that is understandable to the child, explain why this way of organizing life is important.
- Listen to the child's needs with your heart, try to understand their feelings and needs
- Help the child cope with their emotions, reflect the feeling and needs (tell in your own words, what kind of feelings and needs you perceive). If the child says: "But if I do not see daddy anymore," can reflect "You are worried that if daddy is working in Finland you do not have much time to be with him."
- Discuss with your husband and child, how to keep in contact and the relationship between them if the father is not at home every day. It is important to listen and consider the child's interests and suggestions.
- Today's modern technology enables you to capture and share both every day and special moments. Skype provides not only the opportunity to talk about daily events but also to arrange a dinner together (physically being afar and eating different food, but the same action and interaction allows you to be emotionally together); to look at the child's drawings and supervise the schoolwork, etc.
- Schedule free time and home-coming of the parent working away so that he could participate in the major events for children. If still not possible to participate, record the activity and watch it later to share each other's reactions, express satisfaction towards the child and appraise.
- If the remote parent comes home, take the time to just be together, do not fill the time with work that need to be done, so you get a sense of charging batteries.

- Everything you do to maintain a good relationship has positive effects also on children and will provide them with security
- Remember that your husband struggles too, he is missing too, so show interest in how he is doing; listen and appreciate him.
- Do not whine about things your husband cannot help you with, instead find ways to cope.
- Do not stay alone, create and use your network (friends, relatives, neighbours etc.) think through whom to turn to with different needs. For example, if the pipe is broken you do not need to call your husband in Finland, you can turn toward a plumber or a good neighbour
- When communicating with both the husband and children, consider: “the traffic lights method”. If the other is irritated there is a red light saying: Stop! Wait and Listen (and reflect his deepest feelings and needs).
- In a problem situation use as a solution: “the cinema back line method”. Imagine that you are sitting in a cinema hall and looking at the screen, sitting in the back row. You can detach your emotions, see the whole picture and understand yourself and the other person. This position as a bystander allows you to recommend to yourself, how to resolve the situation.
- Fulfilling your needs by “filling the cup” you can be there for others.

If you plan to move with whole family to another country, include your children in the decision making process. Help the child to think over the merits by asking relevant questions and listening and eliciting one’s answers.

Note that a child cannot foresee all the difficulties and consequences: the lack of a network (grandparents, friends, training mates, neighbours, etc.); unfamiliar language environment; being away from loved places and everyday activities; getting contact with classmates and teachers in a new environment etc. and, if appropriate, bring those perspectives into discussion.

Listen and reflect a child’s feelings and needs. After moving, help the child get familiar with the new environment, be a role model when taking into contact with neighbours and other people, create new routines and family traditions, support the child’s contacts with friends and relatives in the homeland.

Be there for the child!

Pille Murrik is lecturer of the TLÜ Rakvere College, family therapist and Gordon family school and PREP- relationship educator. Kristel Mänd is TLÜ Rakvere College development manager and REGI project coordinator

Kaisa Jokela

Regi-project supporting families

Finland is the second home to a growing number of Estonian families. Work-related immigration from Estonia to Finland has increased rapidly over the past few years. Estonians have been since 2010 the largest group of foreigners in Finland. They have employed well compared to other immigrant groups. Because they usually do well, their needs are often neglected, although there are differences between the societies that affect daily life and welfare of Estonians.

Estonians can be described as a big community regarding working and living in Finland, but quite invisible. Work-related migration brings with it a variety of challenges, such as loneliness, the lack of support and information and the loss of cultural identity.

The aim of REGI-project (Reacting to Growing Immigration – Strengthening social inclusion of Estonian migrant families in Finland and Estonia) was to support the Estonian work-related immigrants and their families, both in Estonia and in Finland. The project has studied the needs and the experienced challenges of the target group in order to increase the knowledge and support. The project has used a variety of practical and community-based means to prevent the emergence of these social problems and to support overall well-being. An important part of the project was to increase cooperation between professionals of both countries to identify and meet the challenges associated with work-related immigration. During the project, cooperation has been carried out with various stakeholders ranging from different associations, trade unions and employers to public sector institutions.

The project has increased the well-being and inclusion of Estonian families. These are important parts in improving health and developing communities. REGI project was implemented during 2015-2017 in cooperation with Turku University of Applied Sciences, Estonian Centre in Turku (Varsinais-Suomen Viro-keskus ry), Baltic Region Healthy Cities Association and the Tallinn University Rakvere College. The project was funded by the EU Interreg Central Baltic programme 2014-2020.

Kaisa Jokela is REGI-project's coordinator and works as a project specialist at Turku University of Applied Sciences

Viited / References:

Raamatu taustamaterjali kogumine / Background material of the book:

Kati Aalto ja Joanna Airiskallio:

Laste ja perede küsitlus enne lastemuusikali “Sööbik ja Pisik” etendust 22.09.2016:
Mis on sinu lemmikkoht Turus?

Children and their families’ interviews in Sööbik and Pisik –musical on 22.9.2016:
What is your favorite place in Turku?

Intervjuu Rakveres / Interview in Rakvere (Marcus) on 13.10.2016:

Mis tunne on käia Eestis vanaema juures? / How does it feel to visit grandmother
in Estonia?

Internet:

#vigurivänt

<http://regiproject.weebly.com/>

<https://www.facebook.com/regiprojekt/>

<https://www.facebook.com/vigurivant/>

<http://www.turkuamk.fi/>

<https://www.tlu.ee/et/Rakvere-kolledz>

<http://www.viro-keskus.fi/>

<http://www.marebalticum.org/brehca/>

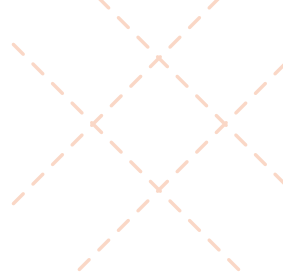

Reacting to Growing Immigration

Strengthening social inclusion of
Estonian migrant families in Finland and Estonia

Märkmed

Notes

Kuidas on elada uuel kodumaal? Mida teha, kui koduigatsus peale tuleb? Raamat "Vigurivända kaks kodumaad" on mõeldud eesti lastele ja nende peredele. Peategelane on Vigurivänt, aga oma osa on ka Turul ja Rakverel.

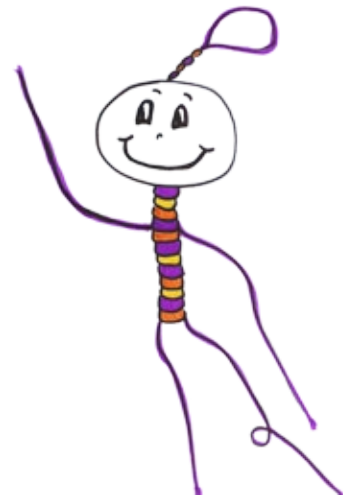
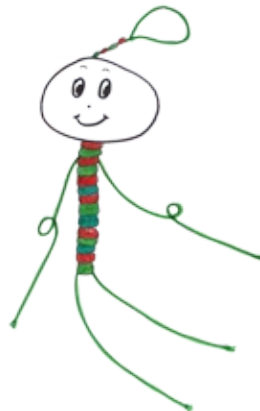
Raamat on valminud projekti REGI raames (REGI: Reacting to Growing Immigration – Strengthening social inclusion of Estonian migrant families in Finland and Estonia). Projekti eesmärgiks oli toetada tööga seotud Eesti sisseändajaid ja nende peresid nii Eestis kui ka Soomes.

REGI-projekt kestis aastatel 2015-2017 ja seda viisid ellu koostöös Turu Rakenduskõrgkool, Eesti keskus Turus (Varsinais-Suomen Viro-keskus ry), MTÜ Läänemere tervislike linnade võrgustik ja Tallinna Ülikooli Rakvere Kolledž. Projekti rahastas EU Interreg Central Baltic Programme 2014–2020.

How is it to live in a new home country? How to deal with homesickness? The book "Vigurivänt's Two Homelands" is intended for the Estonian children and their families. The main character is Vigurivänt, but the cities Turku in Finland and Rakvere in Estonia have their important roles too.

The book is part of the REGI project (Reacting to Growing Immigration - Strengthening the Social Inclusion of Estonian Migrant Families in Finland and Estonia).

The aim of the project was to support Estonian immigrants and their families in Estonia and Finland. The REGI project was implemented in the period 2015-2017 in co-operation with the Turku University of Applied Sciences, Estonian Center of Turku (Varsinais-Suomen Viro-keskus ry), Baltic Region Healthy Cities Association and the Tallinn University Rakvere College. The project was funded by the EU Interreg Central Baltic Program 2014-2020.

EUROPEAN UNION
European Regional Development Fund